Nazilli Ticaret Odası

EKONOMİK GÖRÜNÜM

SON GÜNCELLEME TARİHİ: 03.02.2021

İÇİNDEKİLER

A. MAKROEKONOMİK GELİŞMELER.....3
B. MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM.....23
C. DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER 29
    1) MAL TİCARETİ.....30
    2) HİZMETLER TİCARETİ.....43
D. YATIRIM ORTAMI ve YABANCI SERMAYE....49
E. KAYNAKÇA.....54

A.MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019
GSYH ARTIŞI, 2009 Fiyatlarıyla, %	6,9	8,4	6,1	3,3	7,5	3,0	0,9
GSYH, Cari Fiyatlarla, Milyar TL	171	1.168	2.351	2.627	3.134	3.758	4.320
GSYH, Cari Fiyatlarla, Milyar $	273	777	867	869	859	797	761
NÜFUS, Bin Kişi, Yıl Ortası	64.269	73.142	78.218	79.278	80.313	81.407	82.579
KİŞİ BAŞINA GSYH, Cari Fiyatlarla, $	4.249	10.629	11.085	10.964	10.696	9.792	9.213
İHRACAT (GTS, F.O.B.), Milyon $	-	-	151,0	149,2	164,5	177,2	180,8
İHRACAT(GTS)/GSYH,%	-	-	17,4	17,2	19,2	22,2	23,8
İTHALAT (GTS, C.I.F.), Milyon $	-	-	213,6	202,2	238,7	231,2	210,3
İTHALAT(GTS)/GSYH, %	-	-	24,6	23,3	27,8	29,0	27,6
İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI (%, GTS)	-	-	70,7	73,8	68,9	76,6	86,0
SEYAHAT GELİRLERİ, Milyar $	7,6	22,6	26,6	18,7	22,5	25,2	29,8
DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR (GİRİŞ), Milyar $	1,0	9,1	19,3	13,9	11,1	13,0	8,6
CARİ İŞLEMLER DENGESİ/GSYH, %	-3,6	-5,7	-3,2	-3,1	-4,7	-2,6	1,2
İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI, %		46,5	51,3	52,0	52,8	53,2	53,0
İŞSİZLİK ORANI, %		11,1	10,3	10,9	10,9	11,0	13,7
İSTİHDAM ORANI, %		41,3	46,0	46,3	47,1	47,4	45,7
TÜFE, (On iki aylık ortalamalara göre değişim) (%)		8,6	7,7	7,8	11,1	16,3	15,2

Kaynak: TÜİK, TCMB

Kişi Başına Düşen GSYH, ABD Doları

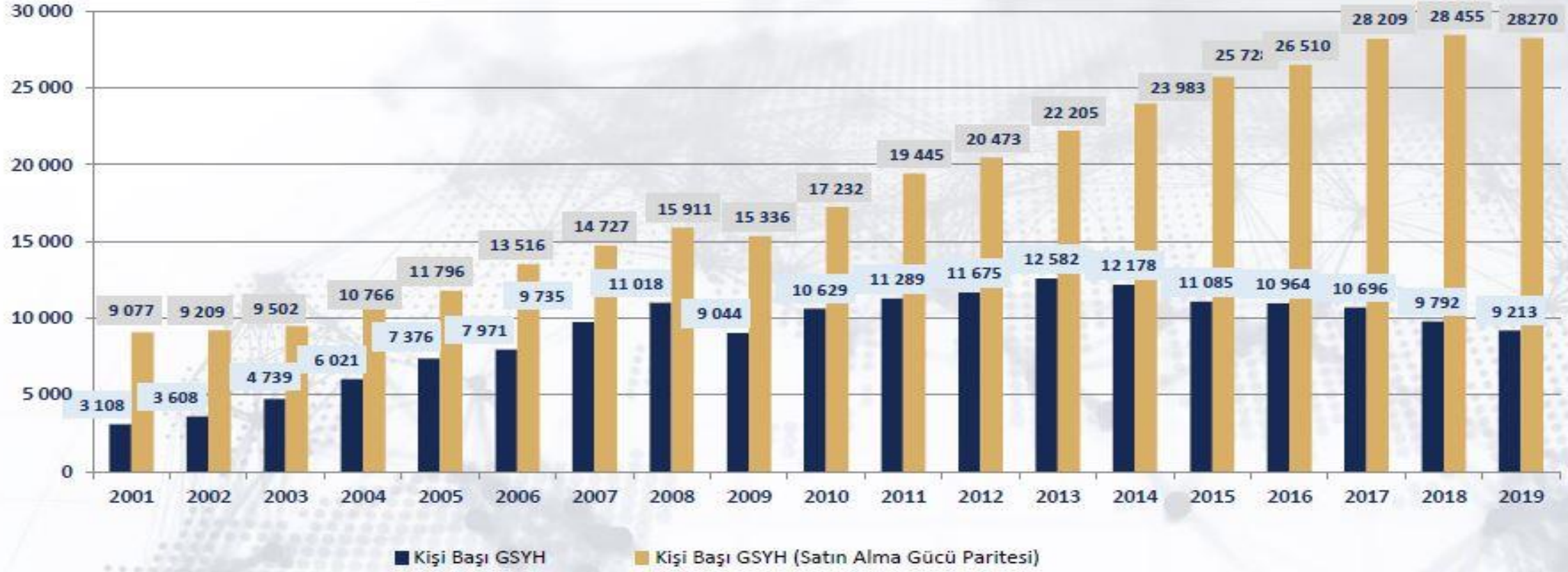

Kaynak: TÜİK

- **Kişi başı Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH), 2019 yılında, 2002 yılına göre yaklaşık 2,5 katına çıkarak 3.608 dolardan 9.213 dolara yükselmiştir.**
- **Satın Alma Gücü Paritesine (SGP) göre, 2019'de kişi başı GSYH, 28.270 dolar olmuştur.**

Dünya'nın En Büyük 20 Ekonomi si
Cari ve Satın Alma Gücü Paritesine (SGP) Göre GSYH)

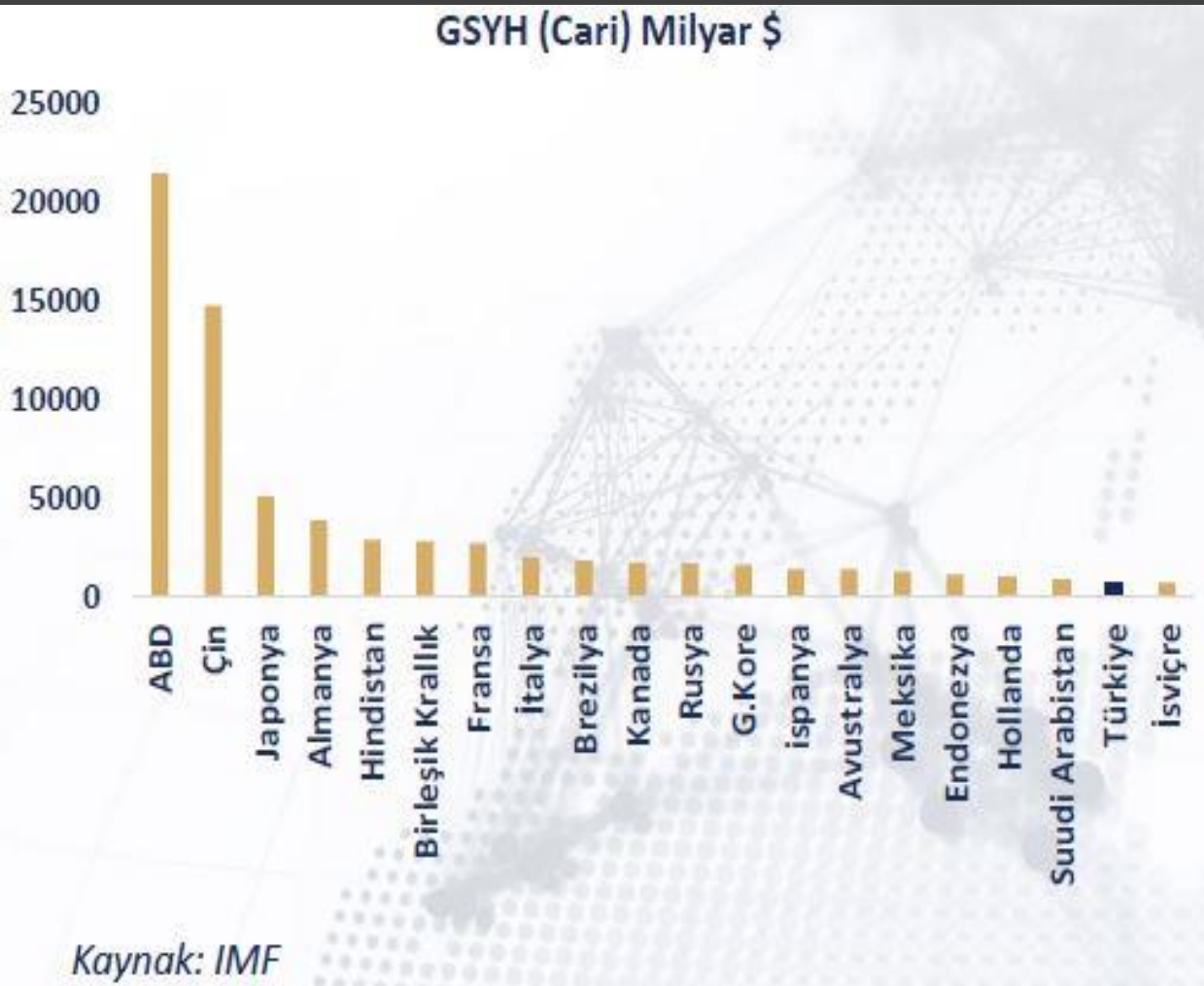

Kaynak: IMF

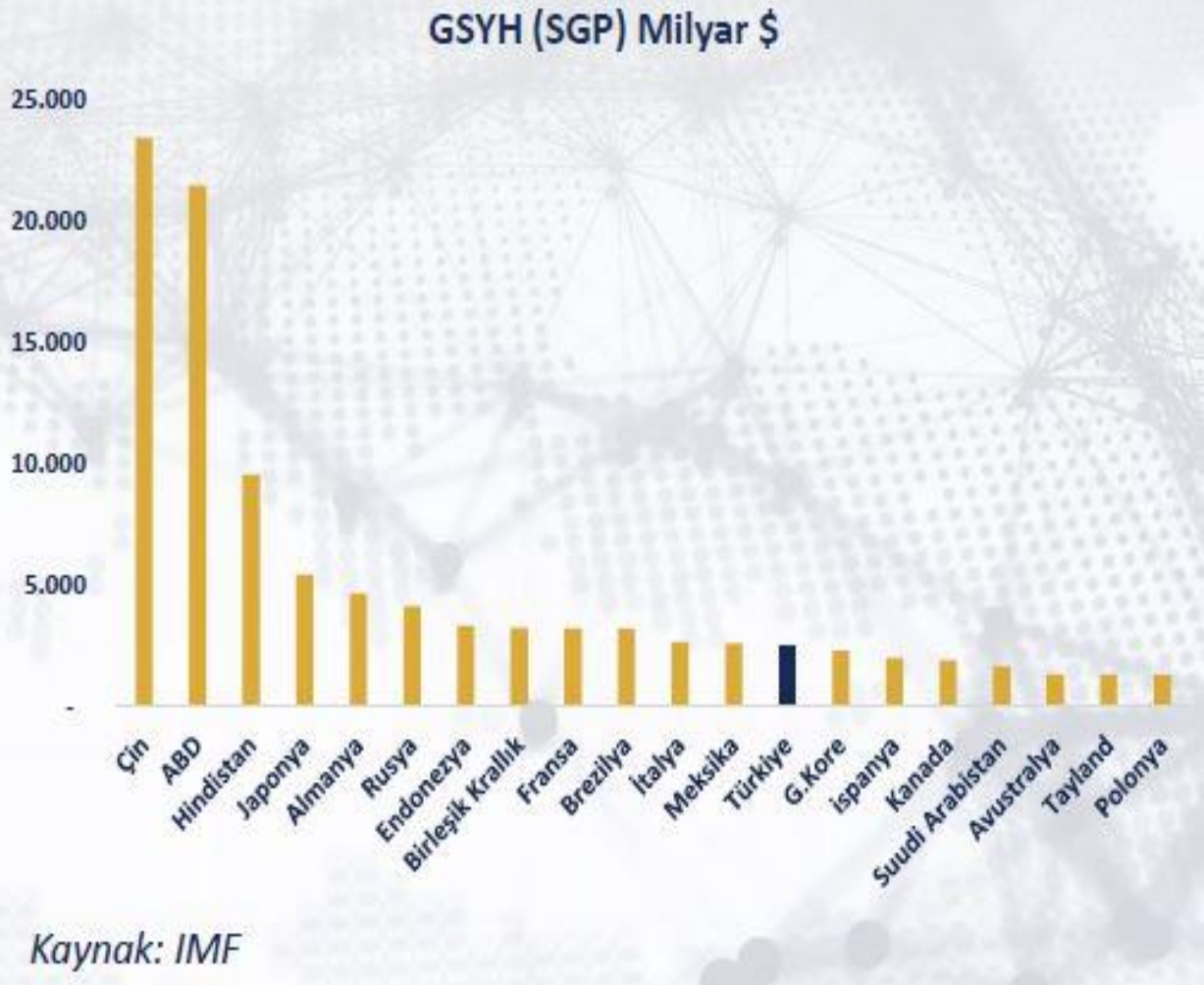

Kaynak: IMF

- **2019 yılı itibarıyla cari GSYH sıralamasına göre Türkiye, Dünya'nın 19., Avrupa'nın 7. büyük ekonomisidir.**

Başlıca Bölgeler ve Ülkeler İtibarıyla GSYH Artışları (2019)

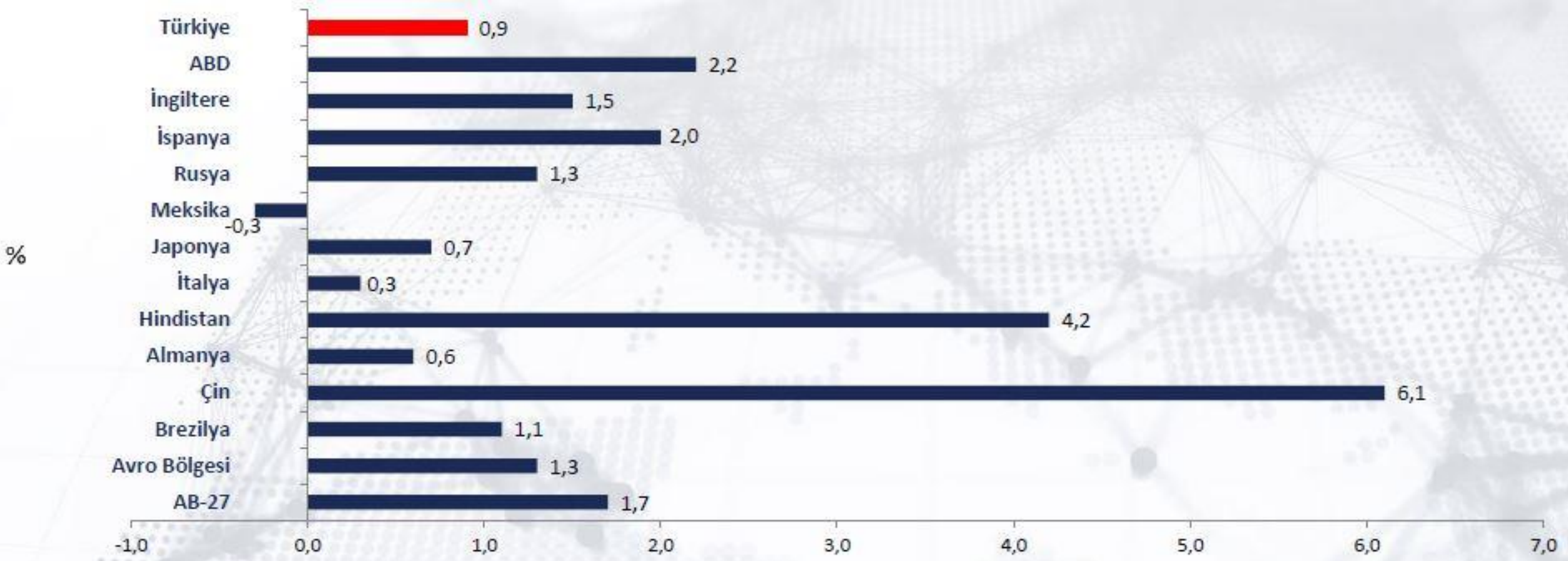

Kaynak: TÜİK, IMF

- **Türkiye ekonomisi 2019 yılında %0,9 oranında büyümüştür.**

Dönemler İtibarıyla GSYH Büyüme Oranları (%)

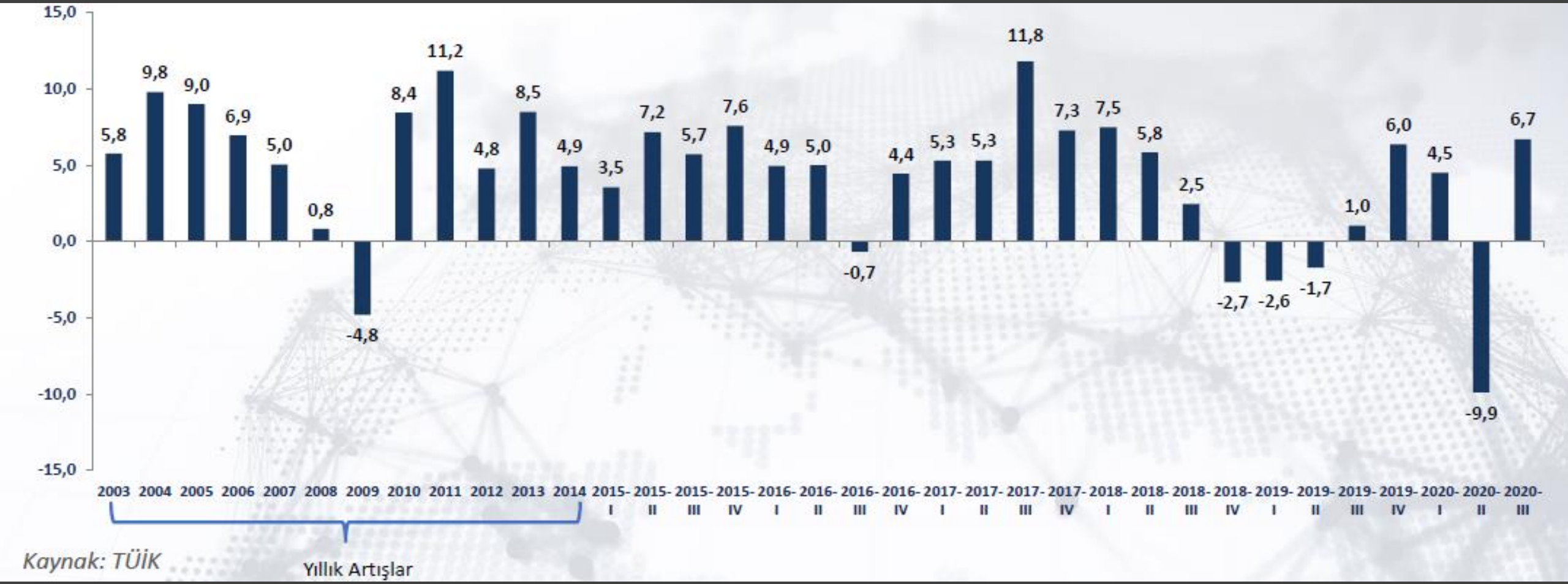

Kaynak: TÜİK

- **Türkiye ekonomisi 2020 yılının üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %6,7 oranında büyümüştür.**
- **2003-2019 döneminde ise Türkiye ekonomisinde yıllık ortalama %5,3 oranında büyüme kaydedilmiştir.**

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (%)

Kaynak: TCMB

2021 yılı Ocak ayında, İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı bir önceki aya göre 0,2 puan azalış,

bir önceki yılın aynı ayına göre ise 0,1 puan azalış göstererek %75,4 seviyesinde gerçekleşmiştir

Sanayi Üretim Endeksi* (SÜE)

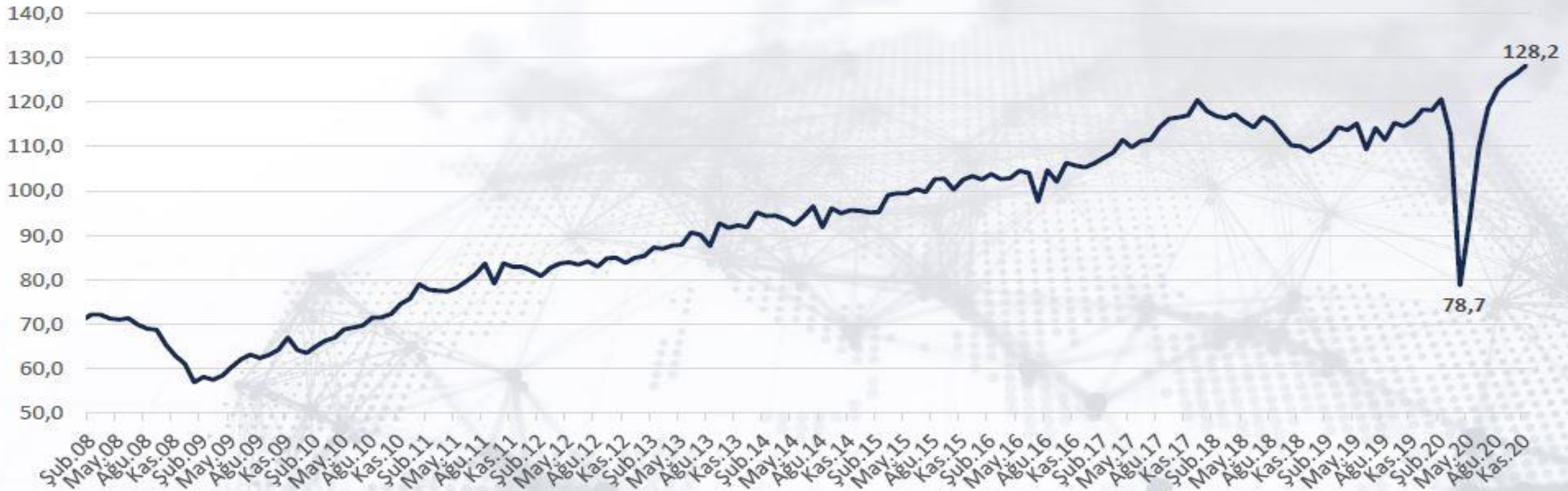

Kaynak: TÜİK

- **Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SÜE 2020 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre %1,3 oranında, takvim etkisinden arındırılmış SÜE ise bir önceki yılın aynı ayına göre %11,0 oranında artış göstermiştir.**

***Mevsimsellikten Arındırılmış Endeks (2015=100)**

Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI)

Kaynak: Markit Economics

- **PMI, 2021 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre 3,6 puan artış göstermiş olup, 54,4 değeri ile eşik değerin üstünde gerçekleşmiştir.**

*** Endeks değerinin 50'nin üzerinde olması artışı, altında olması düşüşü göstermektedir.**

Karşılıksız Çek Oranları

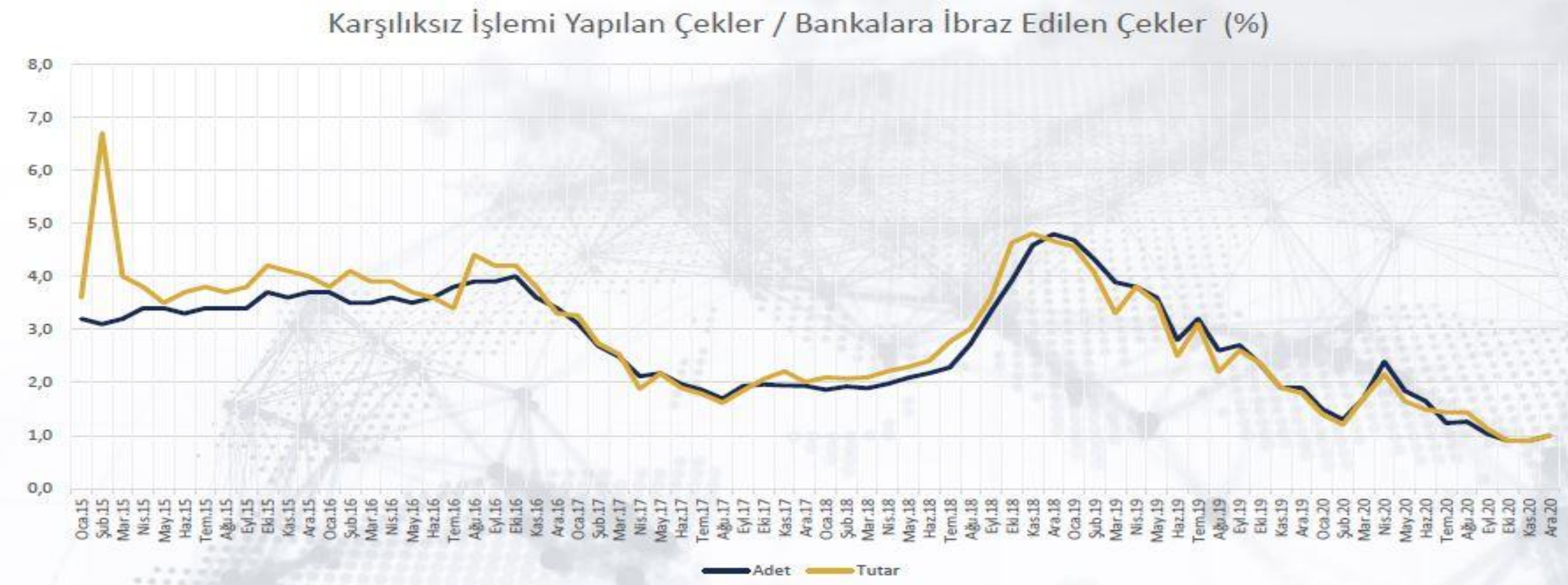

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği

- **2020 yılı Aralık ayında "karşılıksız" işlemi yapılan çek adedinin bankalara ibraz edilen çekler içerisindeki oranında ve "karşılıksız" işlemi yapılan çeklerin tutar olarak toplam içerisindeki oranında bir önceki aya göre artış gözlenmiştir.**

Enflasyondaki Gelişmeler*

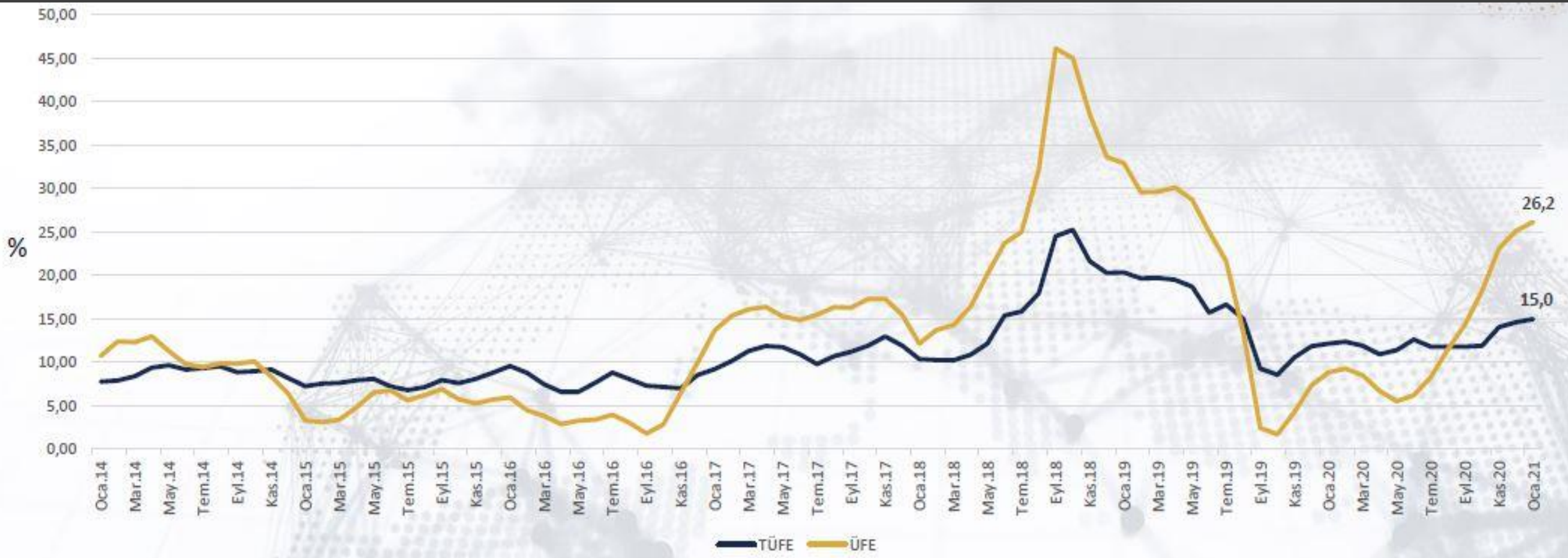

Kaynak: TÜİK

- **2021 yılı Ocak ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, TÜFE'de %15,0 oranında, Yİ-ÜFE'de ise %26,2 oranında artış gerçekleşmiştir.**

***Endeks (2003=100)**

İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler

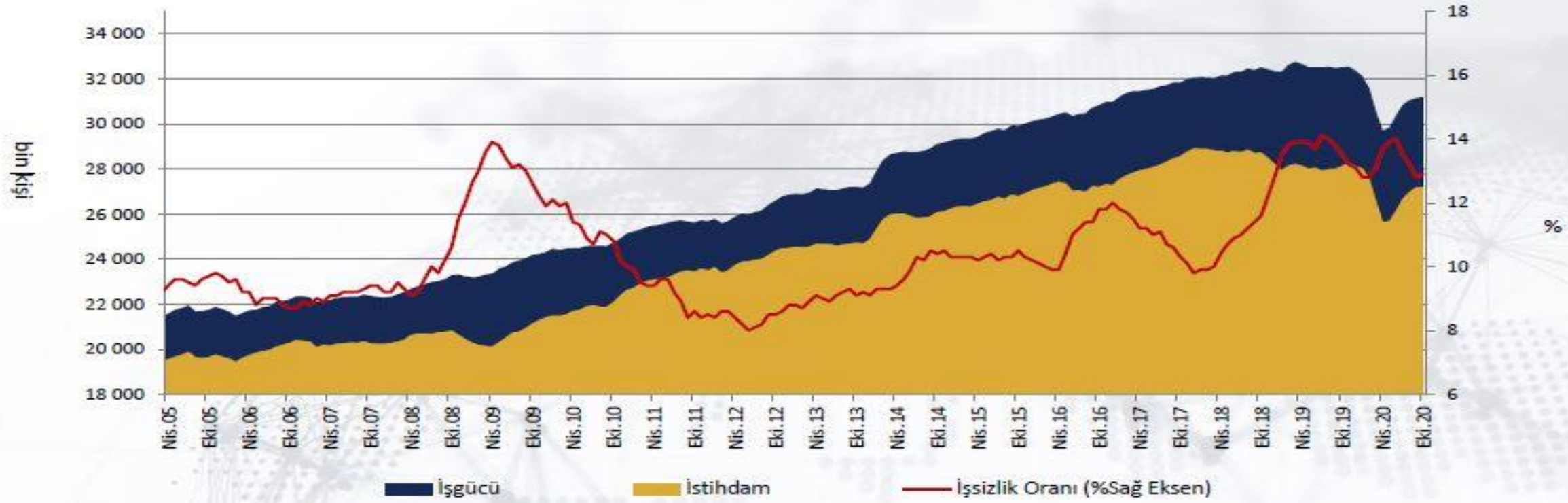

Kaynak: TÜİK

Not: Mevsimsel Düzeltilmiş Veriler

- **2020 yılı Ekim döneminde işsizlik oranı %12,7 iken; mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı ise %12,9 düzeyinde gerçekleşmiştir.**
- **Mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı ABD'de %6,7 (Aralık), AB(27)'de %7,5 (Kasım), Avro Bölgesi'nde %8,3 (Aralık), Almanya'da %4,6 (Aralık), Fransa'da %9,0 (Eylül) ve İtalya'da %9 (Aralık) düzeyinde bulunmaktadır.**

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

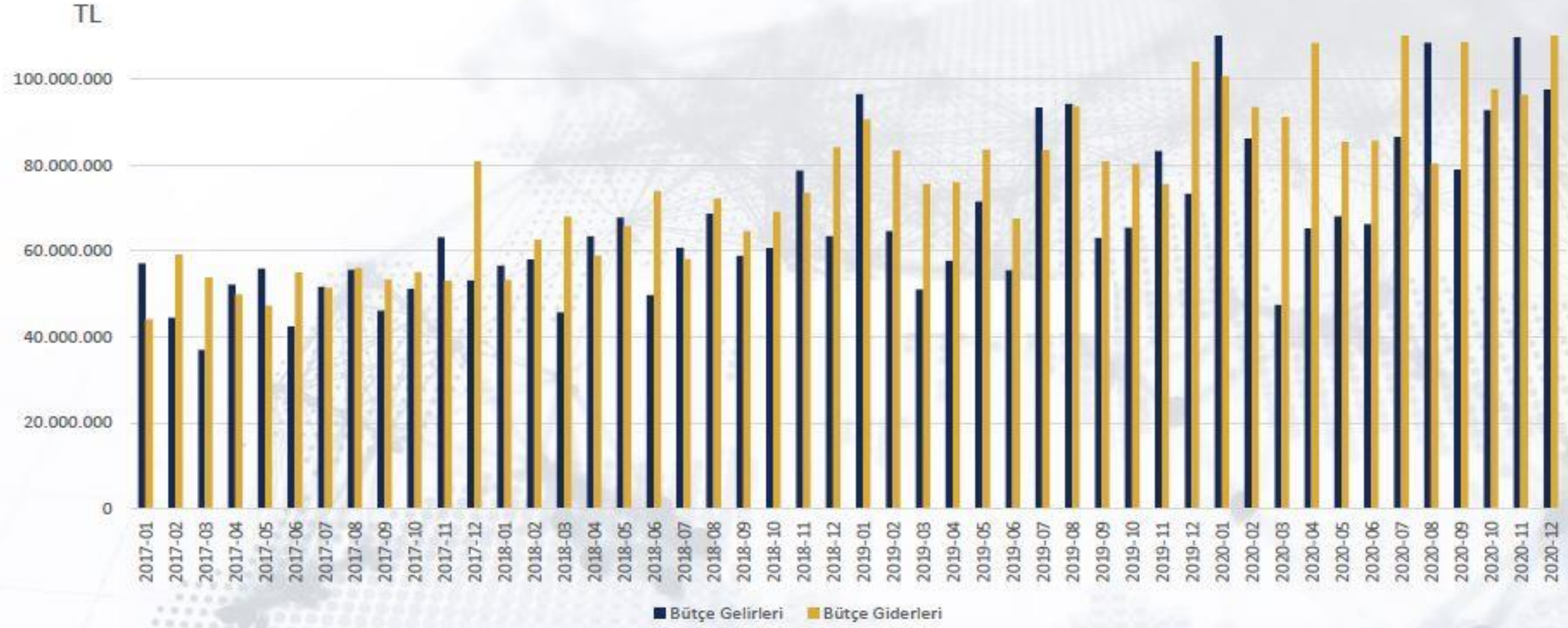

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

- **2020 yılı Aralık ayında merkezi yönetim bütçe gelirleri 97,6 milyar TL olarak gerçekleşirken, bütçe giderleri 138,3 milyar TL olmuş ve bütçe 40,7 milyar TL açık vermiştir.**

Merkezi Yönetim Bütçe Açığı / GSYH (%), 2019

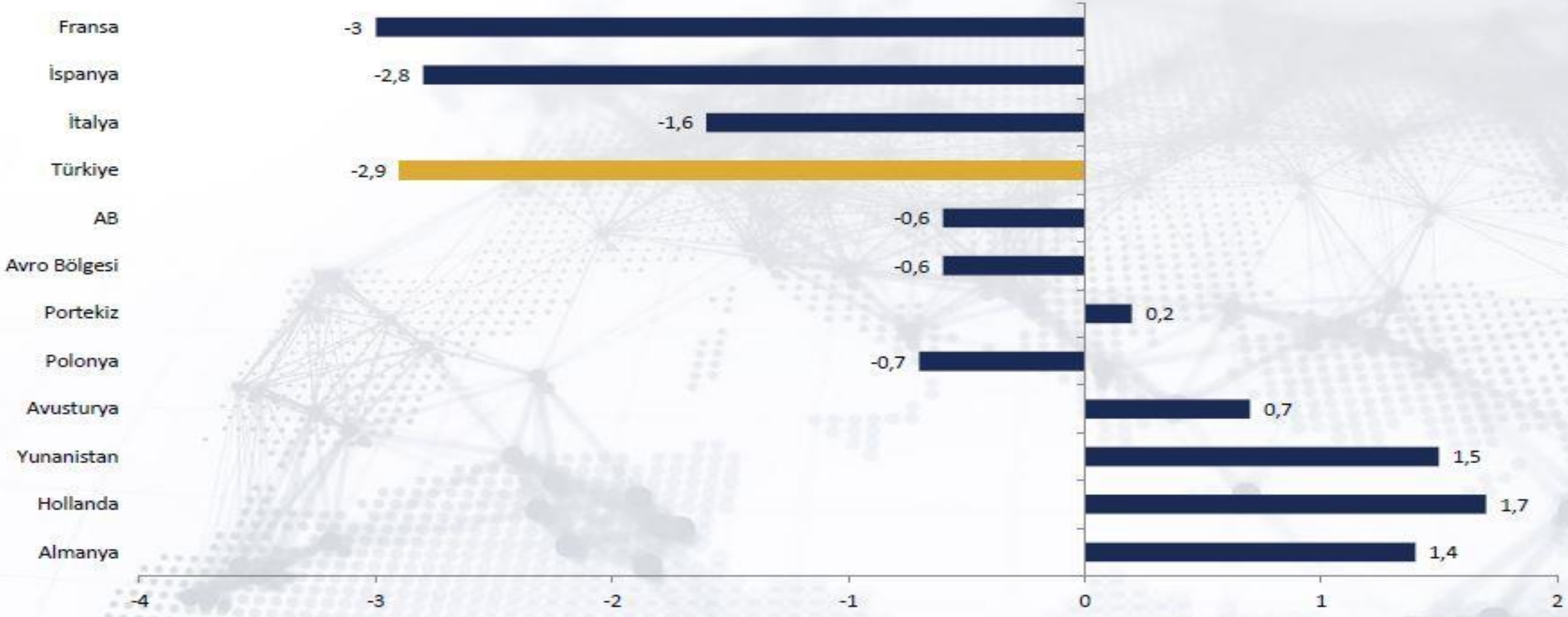

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Eurostat.

- **Türkiye'nin Merkezi Yönetim Bütçe Açığının GSYH'ye oranı 2019 yılında %2,9 olarak gerçekleşmiş ve %3,0 olan Maastricht kriterini karşılamıştır.**

AB Tanımlı Genel Devlet Borç Stoku / GSYH (%), 2019

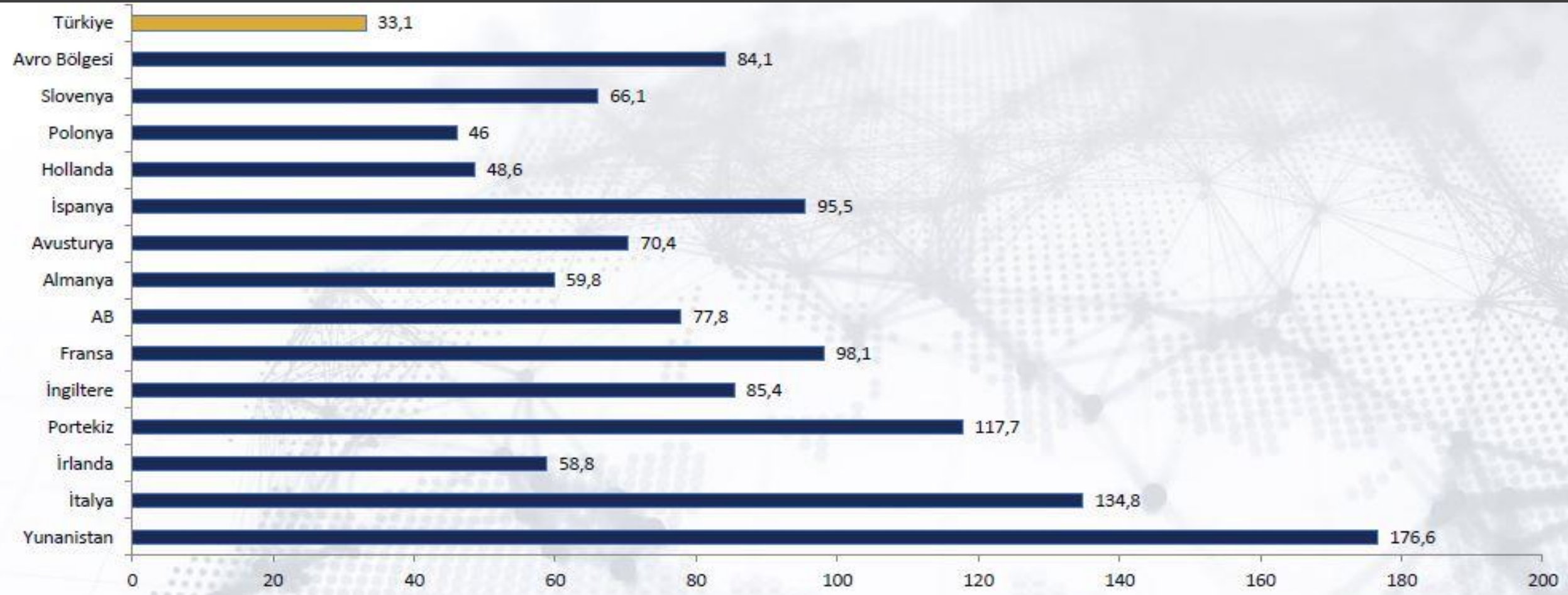

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Eurostat.

- **Türkiye'nin AB tanımlı Genel Devlet Borç Stokunun GSYH'ya oranı 2019 yılında, Maastricht kriteri olan %60'ın oldukça altında, %33,1 olarak gerçekleşmiştir.**

Ödemeler Dengesi

Milyon Dolar	Kasım			Ocak-Kasım		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
I- CARİ İŞLEMLER HESABI	-15	-4.063	26.986,7	9.602	-35.249	-467,1
A. DIŞ TİCARET DENGESİ	-944	-3.844	307,2	-13.078	-34.506	163,8
B. HİZMETLER DENGESİ	2.006	555	-72,3	33.721	7.064	-79,1
C. BİRİNCİL GELİR DENGESİ	-1.173	-835	-28,8	-11.724	-8.124	-30,7
D. İKİNCİL GELİR DENGESİ	96	61	-36,5	683	317	-53,6
II- SERMAYE HESABI	-1	-3	200,0	36	-32	-188,9
III- FİNANS HESAPLARI	-3.090	-1.050	-66,0	2.074	-38.139	-1.938,9
Doğrudan Yatırımlar	-350	-299	-14,6	-5.423	-3.464	-36,1
Net Varlık Edinimi	238	378	58,8	2.602	2.589	-0,5
Net Yükümlülük Oluşumu	588	677	15,1	8.025	6.053	-24,6
Sermaye	106	248	134,0	5.103	3.272	-35,9
Yatırım	275	260	-5,5	5.330	4.642	-12,9
Tasfiye	169	12	-92,9	227	1.370	503,5
Diğer Sermaye (Net)	-80	-38	-52,5	-1.456	-1.107	-24,0
Gayrimenkul (Net)	562	467	-16,9	4.378	3.888	-11,2
Portföy Yatırımları	-1.928	-1.298	-32,7	372	10.618	2.754,3
Diğer Yatırımlar	-1.555	692	-144,5	262	-6.697	-2.656
Rezerv Varlıklar	743	-145	-119,5	6.863	-38.596	-662
IV- NET HATA NOKSAN	-3.074	3.016	-198,1	-7.564	-2.858	-62

Kaynak: TCMB

Küresel Ticaret Endekslerindeki Gelişmeler *

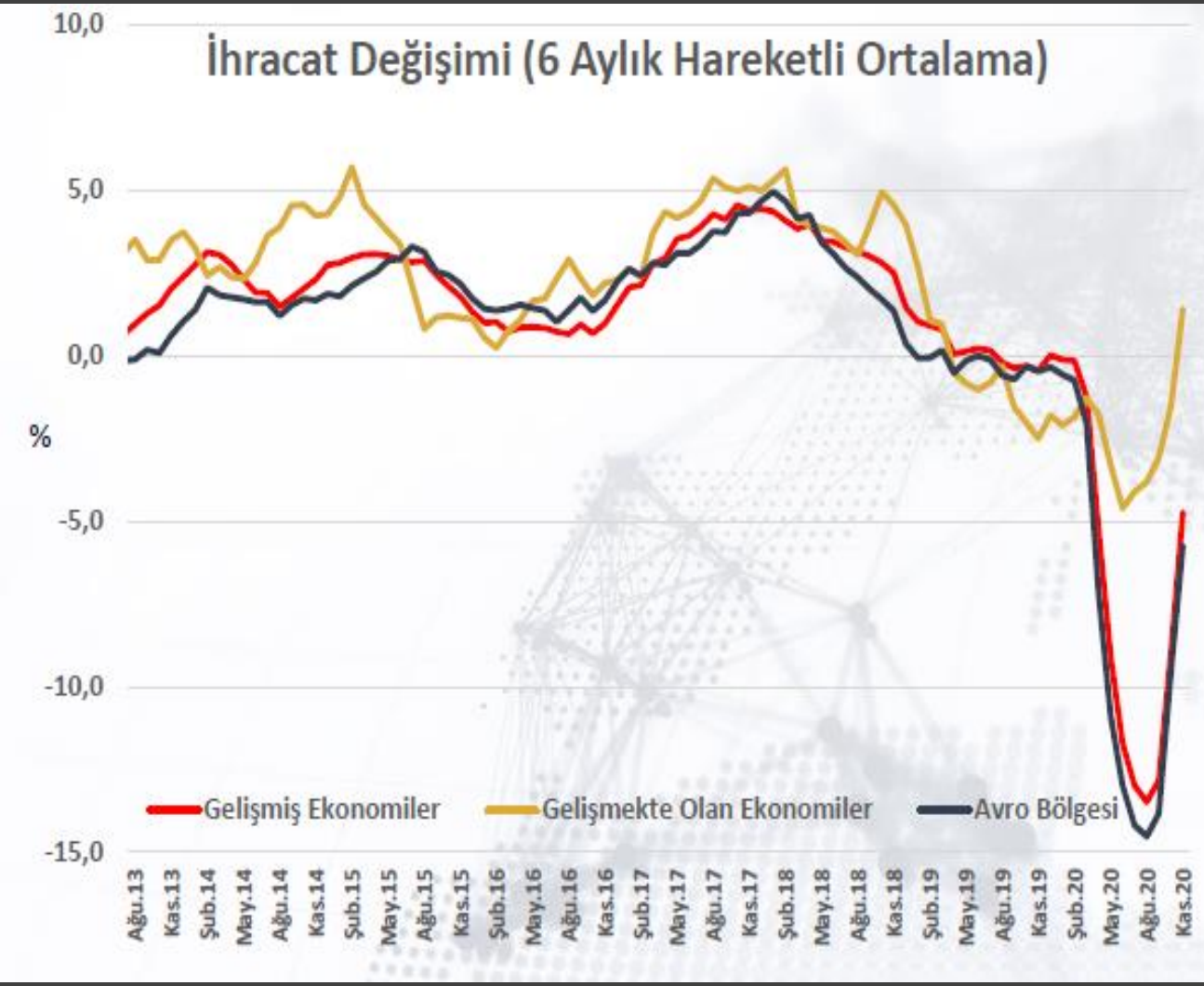

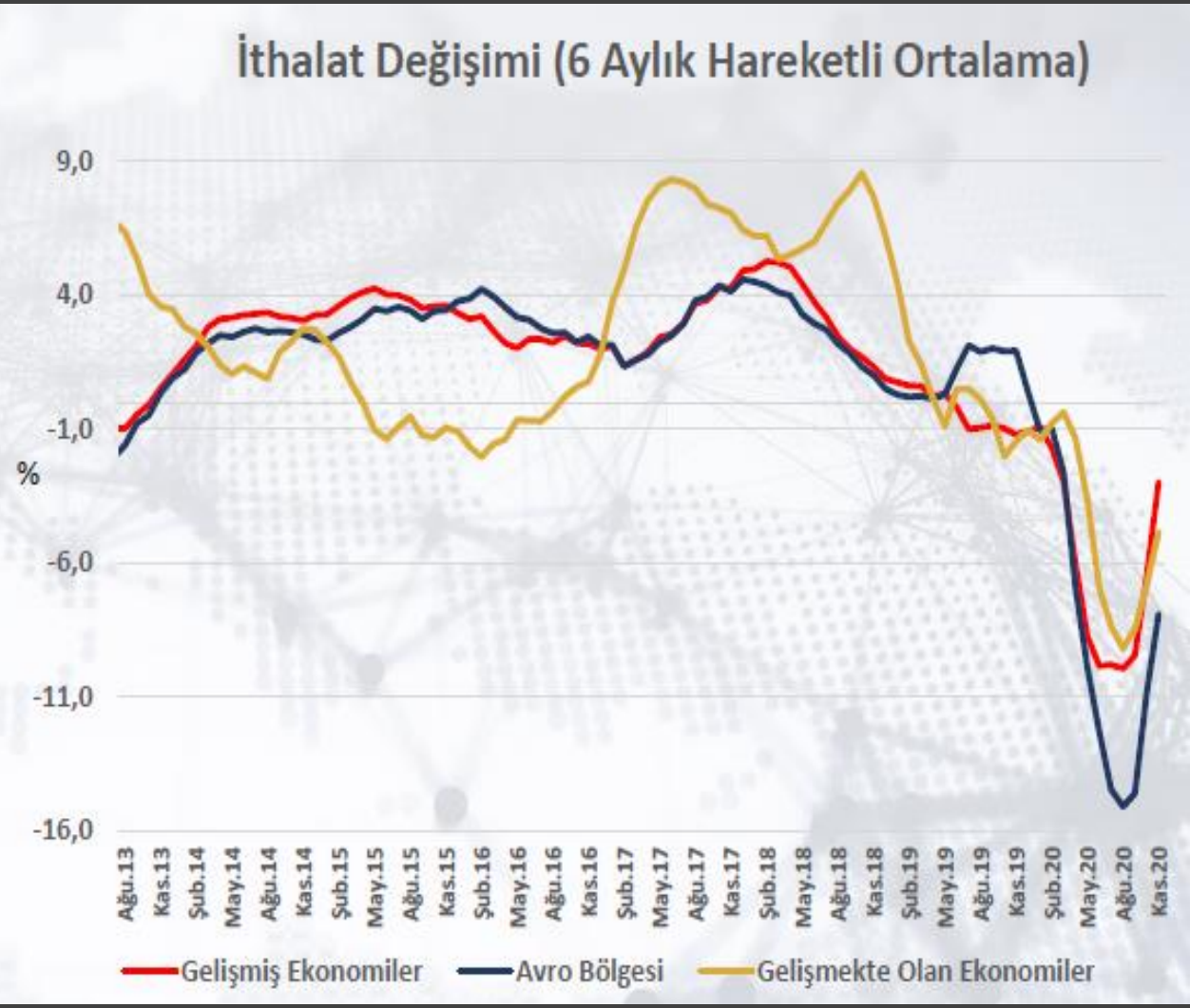

Kaynak:

Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis (CPB)

* Ticaret Endeksi (2010=100), mevsimsel arındırılmış veriler kullanılmakta ve artışlar yıllık olarak hesaplanmaktadır.

Küresel Sanayi Üretim Endekslerindeki Gelişmeler*

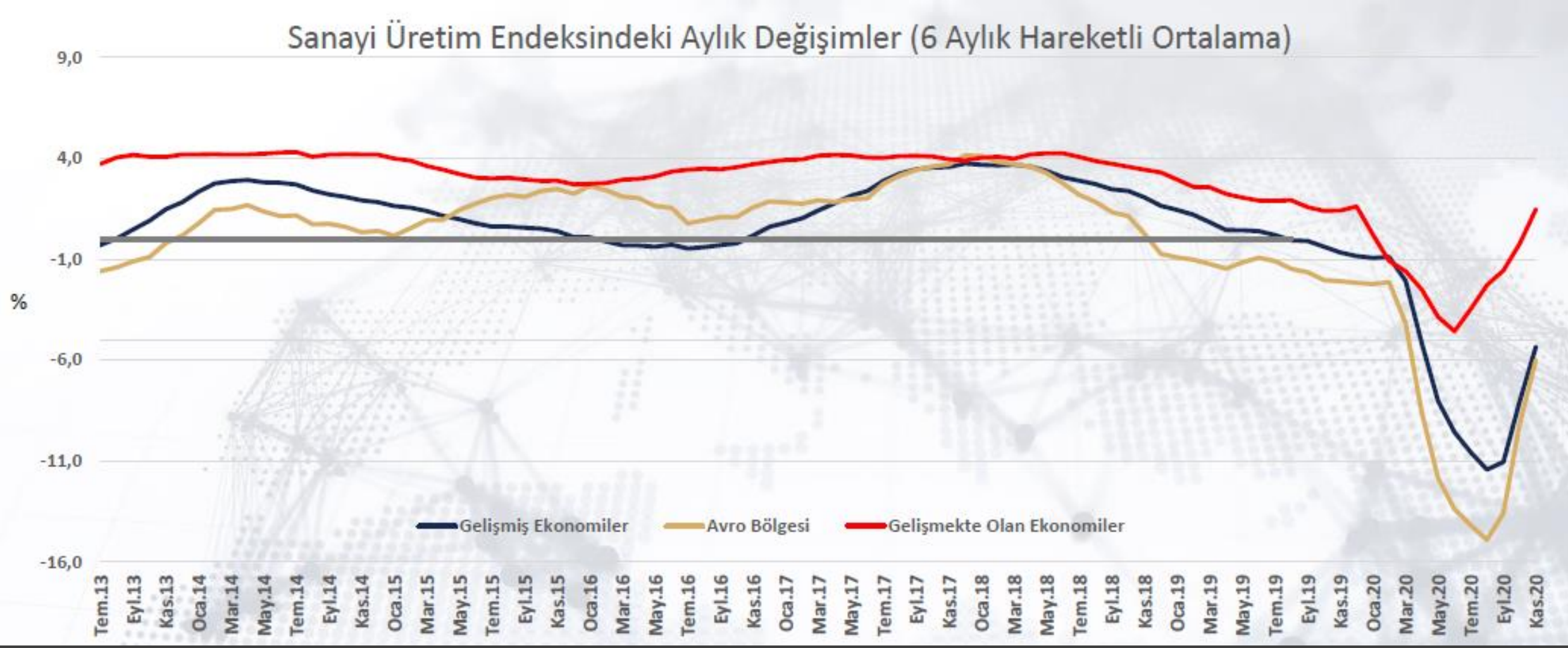

Kaynak:

Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis (CPB)

*Sanayi Üretim Endeksi, Yüzde Değişim (2010=100), mevsimsel arındırılmış veriler kullanılmakta ve artışlar yıllık olarak hesaplanmaktadır.

İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi* (PMI), Ocak 2021

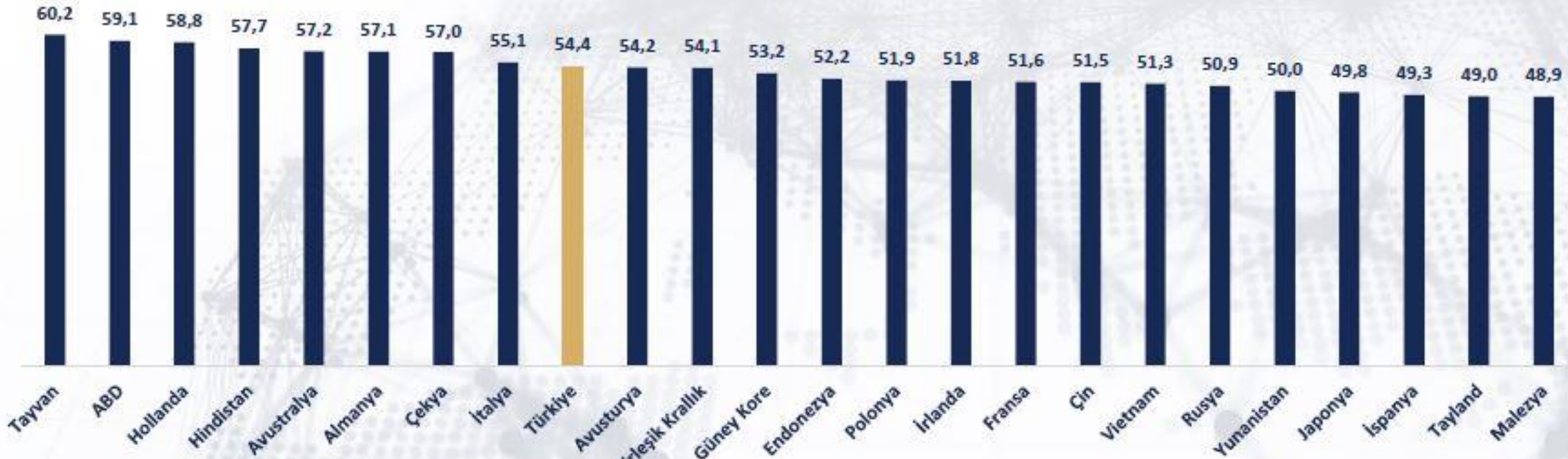

Kaynak: IHS Markit

- Endeksin 50 değerinin üzerinde olması imalat sanayinde iyileşmeye işaret ederken 50'nin altında olması kötüleşmeyi ifade etmektedir.

Mevsimsellikten arındırılmış veriler kullanılmıştır.

2021 Ocak Ayında Türkiye'nin PMI Endeksi 54,4 ile eşik değerin üzerinde gerçekleşmiştir.

Yeni İhracat Siparişleri Endeksi*, Ocak 2021

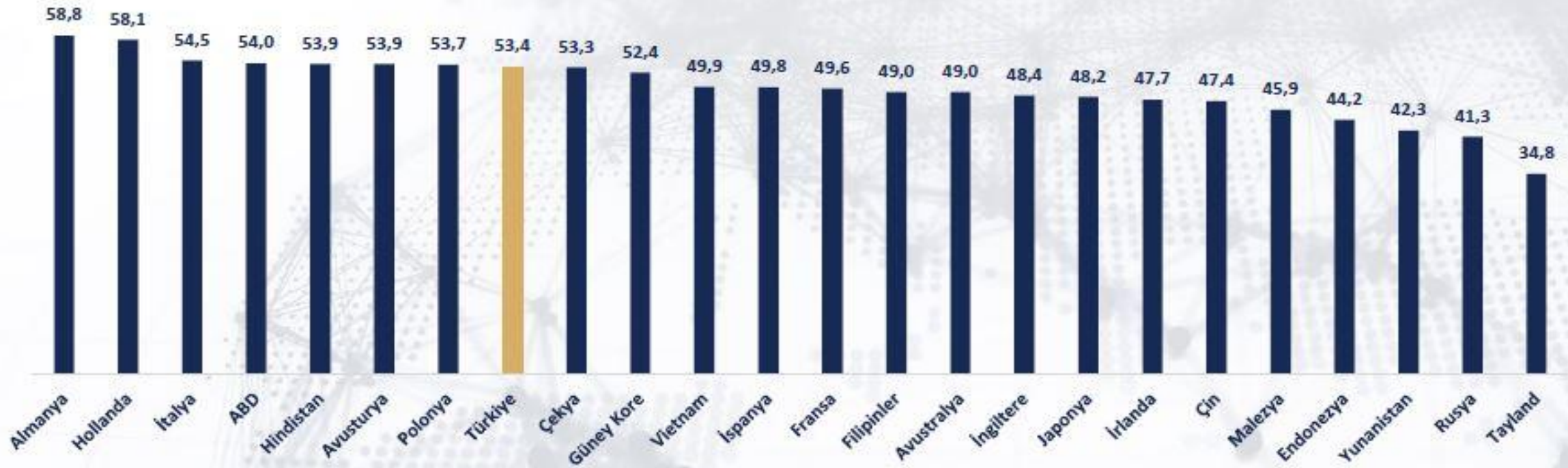

Kaynak: IHS Markit

- Endeksin 50 değerinin üzerinde olması yeni ihracat siparişlerinde iyileşmeye işaret ederken 50'nin altında olması kötüleşmeyi ifade etmektedir.

Mevsimsellikten arındırılmış veriler kullanılmıştır.

2021 Ocak Ayında Türkiye'nin Yeni İhracat Siparişleri Endeksi 53,4 ile eşik değerin üstünde gerçekleşmiştir.

B-MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

2021-2023 Orta Vadeli Program (YEP) Hedefleri

	2019	2020 (GT)	2021 (P)	2022 (P)	2023 (P)
GSYH (Milyar TL, Cari Fiyatlarla)	4.320	4.851	5.644	6.310	7.021
Kişi Başına Milli Gelir ($)	9.213	8.381	8.661	9.317	10.033
GSYH Reel Büyümesi (%)	0,9	0,3	5,8	5,0	5,0
İşsizlik Oranı (%)	13,7	13,8	12,9	11,8	10,9
Seyahat Gelirleri (Milyar $)	29,8	10,3	19,8	29,8	35,0
Cari İşlemler Dengesi (Milyar $)	8,8	-24,4	-13,9	-5,4	1,3
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	1,2	-3,5	-1,9	-0,7	0,1

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

GT: Gerçekleşme Tahmini

P: Program

- **2021-2023 dönemini kapsayan Orta Vadeli Programın amacı; iç ve dış dengenin yeniden sağlanması, bu denge üzerine inşa edilecek stratejik reformlarla kapsayıcı, sürdürülebilir ve istihdam odaklı büyümeyi hedefleyen politikalarla küresel ekonomide ortaya çıkan yeni normalin oluşturduğu iktisadi fırsatları da kullanarak üretime, ihracata ve finansal istikrara dayalı ekonomik dönüşümün ve değişimin gerçekleştirilmesidir.**

İhracat Ana Planı Hedefleri

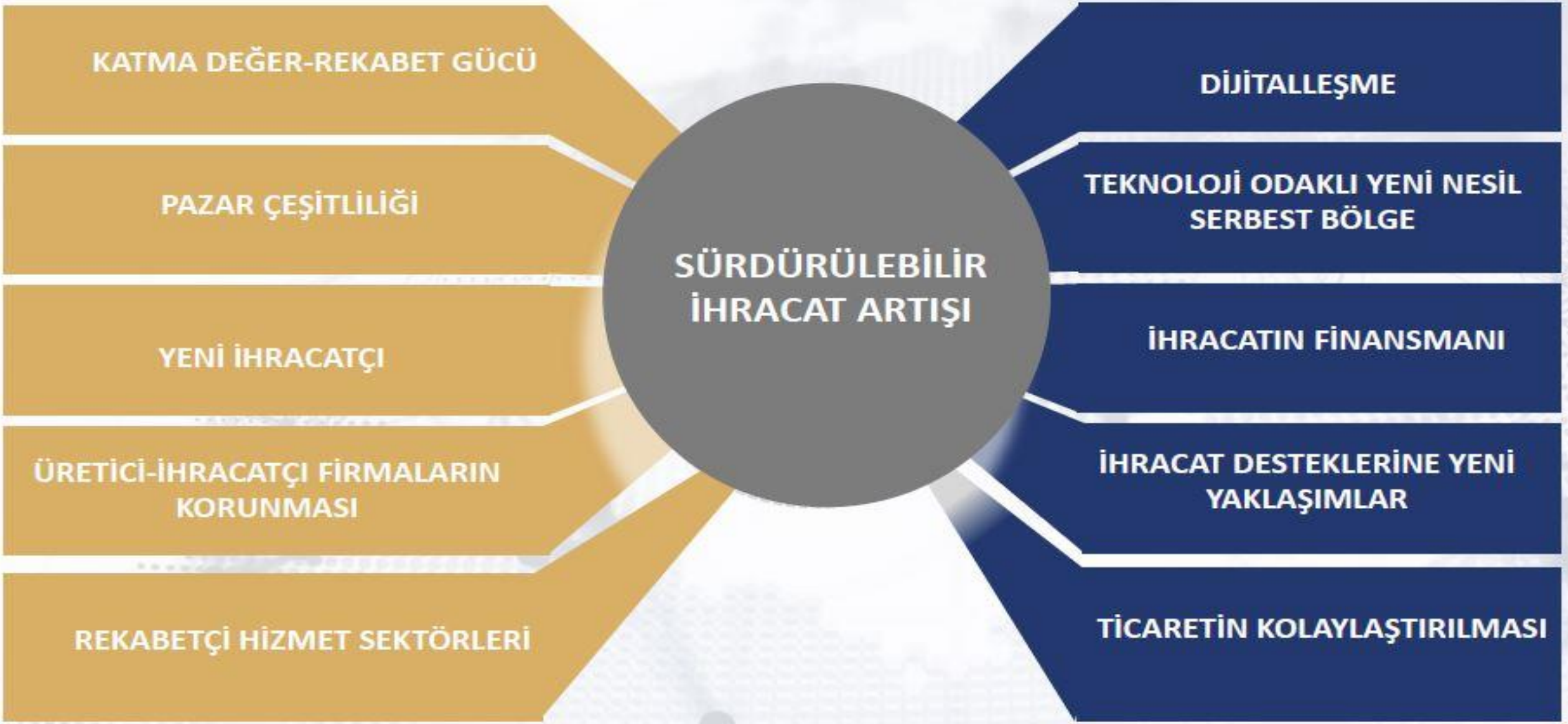

İhracat Ana Planı Politika Araçları

Dijitalleşme ve Ticaret Kolaylıkları

- Dijital Gümrükler
- İhracatçılar İçin Kullanıcı Dostu Dijital Uygulamalar
- Ticaret Diplomasisi Araçları
- Ticaret Politikası Önlemleri

Ticaret Diplomasisi ve Yeni İhracatçılar

- Ticaret Müşavirleri Ağı
- Türkiye Kadın Girişimci Ağı
- Melek Yatırımcı Ağı
- Dış Ticaret Alanında Mesleki Eğitim

Teknoloji Odaklı Yeni Nesil Serbest Bölgeler

- Finansman Desteği
- Enerji Desteği
- Kira Desteği
- İstihdam Desteği

İhracatın Finansmanı (Eximbank Ürünleri)

- Uzun Vadeli Finansman
- Kur riskine karşı yeni ürünler
- Kadın ve Genç Girişimcilere Özel Kredi Programı
- Mevsimsel Kredi Destek Programı

Uluslararası Kuruluşların Büyüme Tahminleri

Bazı Ülke-Ülke Gruplarına İlişkin Büyüme Tahminleri (%)									
		Dünya	Avro Bölgesi	ABD	Brezilya	Rusya	Hindistan	ÇHC	Japonya
IMF	2019	2,8	1,3	2,2	1,4	1,3	4,2	6,0	0,3
	2020	-3,5	-7,2	-3,4	-4,5	-3,6	-8,0	2,3	-5,1
	2021	5,5	4,2	5,1	3,6	3,0	11,5	8,1	3,1
OECD	2019	2,6	1,3	2,2	1,1	1,4	4,2	6,1	0,7
	2020	-4,2	-7,5	-3,7	-6,0	-4,3	-9,9	1,8	-5,3
	2021	4,2	3,6	3,2	2,6	2,8	7,9	8,0	2,3
Dünya Bankası	2019	2,3	1,3	2,2	1,4	1,3	4,2	6,1	0,3
	2020	-4,3	-7,4	-3,6	-4,5	-4	-9,6	2	-5,3
	2021	4	3,6	3,5	3	2,6	5,4	7,9	2,5

Kaynak:

IMF 2021 Ocak ayı Görünüm Raporu

OECD 2020 Aralık ayı Görünüm Raporu

Dünya Bankası 2021 Ocak ayı Görünüm Raporu

Dünya Ticaretine İlişkin Tahminler

DTÖ Küresel Mal Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

	2020	2021
Dünya Mal Ticaret Hacmi	-9,2	7,2
İhracat Artışı		
Kuzey Amerika	-14,7	10,7
Orta ve Güney Amerika	-7,7	5,4
Avrupa	-11,7	8,2
Asya	-4,5	5,7
İthalat Artışı		
Kuzey Amerika	-8,7	6,7
Orta ve Güney Amerika	-13,5	6,5
Avrupa	-10,3	8,7
Asya	-4,4	6,2

IMF Küresel Mal ve Hizmet Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

Reel Değişim (%)	2020	2021
Küresel Ticaret Hacmi	-9,6	8,1
İhracat Hacmi		
-Gelişmiş Ülkeler	-10,1	7,5
-Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	-8,9	9,2

Kaynak: IMF (Ocak 2021), DTÖ (Ekim 2020)

C-DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER

1) MAL TİCARETİ

Mal Ticareti Hedefleri (OVP)

	2020 (GT)	2021 (P)	2022 (P)	2023 (P)
İhracat (Milyar $) (GTS)	165,9	184,0	198,0	214,0
İthalat (Milyar $) (GTS)	204,0	223,3	240,0	256,0
Dış Ticaret Dengesi (GTS, Milyar Dolar)	-38,1	-39,3	-42,0	-42,0
Dış Ticaret Hacmi (GTS)/GSYH (%)	52,7	55,4	54,7	53,7
İhracat/İthalat (%)	81,3	82,4	82,5	83,6

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

GT: Gerçekleşme Tahmini
P: Program

Türkiye'nin Küresel Mal İhracatındaki Payı (%)

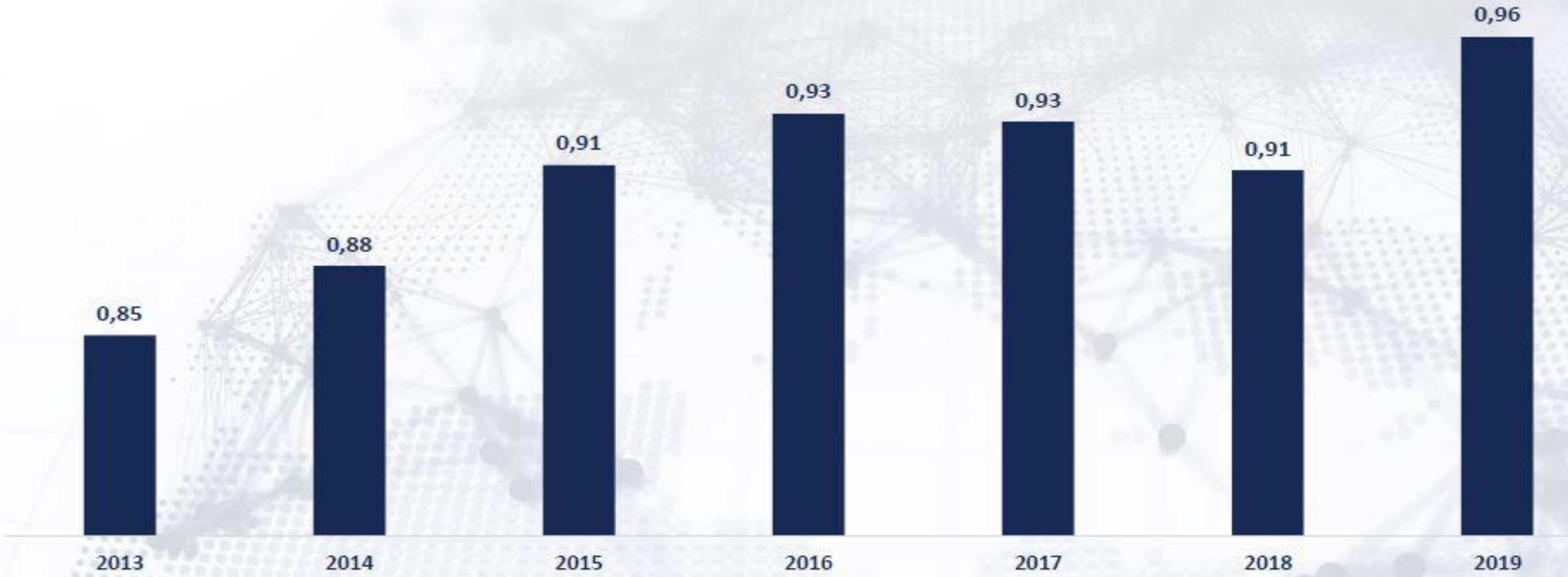

Kaynak: DTÖ

- **Türkiye’nin dünya mal ihracatındaki payı 2019 yılında %0,96 düzeyindedir.**

İhracat ve İthalatın Aylık Gelişimi (Bin $, GTS)

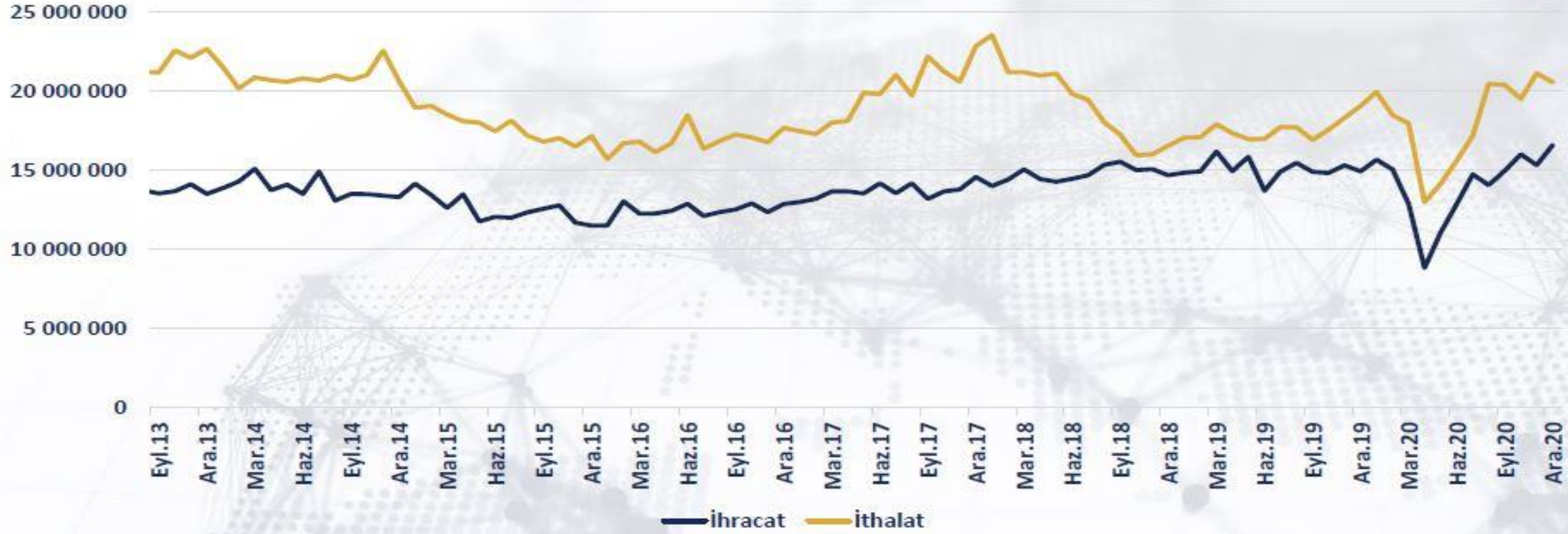

Kaynak: TÜİK

Not: Grafikte Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış Veriler Kullanılmıştır.

- **2020 Aralık ayında, 2019 yılının aynı ayına göre genel ticaret sisteminde ihracat %16,0 oranında artış ile 17,9 milyar dolar, ithalat ise %11,6 oranında artış ile 22,4 milyar dolar olmuştur. Dış ticaret açığı ise %3 oranında azalışla 4,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.**

Dış Ticaretin Gelişimi

	2018	2019	Değişim (%) 2018/2019	2020	Değişim (%) 2019/2020
İhracat	167.921	180.833	7,7	169.482	-6,3
Enerji İhracatı*	4.412	8.447	91,5	4.700	-44,4
Altın İhracatı	2.588	2.001	-22,7	2.780	39,0
İthalat	223.047	210.345	-5,7	219.397	4,3
Enerji İthalatı*	43.006	41.731	-3,0	28.931	-30,7
Altın İthalatı	11.300	11.269	-0,3	25.184	123,5
Dış Ticaret Hacmi	390.968	391.178	0,1	388.879	-0,6
Dış Ticaret Dengesi	-55.126	-29.512	-46,5	-49.915	69,1
Enerji Dışı Denge	-16.533	3.771	-122,8	-25.684	-781,0
İhracat / İthalat (%)	75	86		77,2	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

* Enerji, 27. fasıla karşılık gelmektedir.

-2020 yılında ihracat %6,3 düşüşle 169,5 milyar dolar, ithalat ise %4,3 artış ile 219,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Dış Ticaret Endeksleri (2010=100)

	2017		2018		2019		2020 Kasım	
	Endeks	% Değişim	Endeks	%Değişim	Endeks	% Değişim	Endeks	% Değişim
İhracat Birim Değer Endeksi	93,3	1,5	95,8	2,7	91,8	-4,2	91,3	0,8
İhracat Miktar Endeksi	147,8	8,5	154,0	4,2	164,1	6,5	176,6	-1,7
İthalat Birim Değer Endeksi	88,8	7,5	93,6	5,4	89,4	-4,5	86,8	0,2
İthalat Miktar Endeksi	141,9	9,5	128,4	-9,5	122,3	-4,8	147,8	11,7
Dış Ticaret Hadleri	105,0	-5,6	102,3	-2,6	102,7	0,4	105,2	0,6

Kaynak: TÜİK

- Kasım 2020 döneminde ihracat miktar endeksi bir önceki yılın aynı dönemine göre %1,7 oranında azalırken, ithalat miktar endeksi ise %11,7 oranında artmıştır.

GTS* ve ÖTS*'ye Göre Dış Ticaret Verileri

Tablo 1: Genel Ticaret Sistemine(GTS) Göre Dış Ticaret Verileri

				Ocak		
	2019	2020	Değişim(%)	2020	2021	Değişim(%)
İhracat	180.833	169.482	-6,28	14.686	15.048	2,46
İthalat	210.345	219.397	4,30	19.205	18.123	-5,63
Dış Ticaret Hacmi	391.178	388.879	-0,59	33.891	33.171	-2,12
Dış Ticaret Dengesi	-29.512	-49.915	69,13	-4.518	-3.075	-31,95
İhr/İth.Karşılama Oranı(%)	86,0	77,2		76,5	83,0	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 2: Özel Ticaret Sistemine(ÖTS) Göre Dış Ticaret Verileri

				Ocak		
	2019	2020	Değişim(%)	2020	2021	Değişim(%)
İhracat	171.465	160.547	-6,37	13.831	14.282	3,26
İthalat	202.704	209.435	3,32	18.507	17.868	-3,45
Dış Ticaret Hacmi	374.169	369.982	-1,12	32.338	32.150	-0,58
Dış Ticaret Dengesi	-31.239	-48.887	56,49	-4.676	-3.586	-23,32
İhr/İth.Karşılama Oranı(%)	84,6	76,7		74,7	79,9	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

**Genel Ticaret Sistemi'nde (GTS), Gümrük alanlarına ve serbest bölgelere giren ve çıkan mallar da dış ticaret verisinde yer almaktadır. Özel Ticaret Sistemi'nde (ÖTS) ise gümrük sınırı esas alınmaktadır. Bu tanıma göre serbest bölgeler ve gümrük antrepoları gümrük sınırı dışında yer almaktadır.*

Geniş Ekonomik Grupların Sınıflaması (GTS)

İHRACAT

				Ocak		
İhracat (Milyon $)	2019	2020	Değ. (%)	2020	2021	Değ. (%)
Yatırım malları	21.607	19.782	-8,45	1.570	1.567	-0,22
Ara mallar	85.380	80.276	-5,98	7.014	7.515	7,15
Tüketim malları	72.742	68.210	-6,23	5.979	5.911	-1,13
Diğerleri	1.104	1.214	10,03	124	55	-55,53
TOPLAM	180.833	169.482	-6,28	14.686	15.048	2,46

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

İTHALAT

				Ocak		
İthalat (Milyon $)	2019	2020	Değ. (%)	2020	2021	Değ. (%)
Yatırım malları	26.068	31.811	22,03	2.300	2.520	9,59
Ara mallar	162.530	162.924	0,24	14.992	13.830	-7,75
Tüketim malları	21.196	24.095	13,68	1.803	1.753	-2,75
Diğerleri	551	567	2,80	110	19	-82,84
TOPLAM	210.345	219.397	4,30	19.205	18.123	-5,63

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Başlıca İhraç Ürünleri (GTS)

FASIL	İHRACAT (MİLYON DOLAR)	Aralık			Ocak-Aralık		
	FASIL ADI	2019	2020	% Değişim	2019	2020	% Değişim
87	Motorlu kara taşıtları	2.261	2.509	11,0	26.901	22.079	-17,9
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	1.541	1.834	19,0	17.762	16.783	-5,5
72	Demir ve çelik	745	1.018	36,6	10.019	8.812	-12,0
85	Elektrikli makina ve cihazlar	901	1.014	12,5	9.748	9.300	-4,6
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	697	855	22,7	9.200	8.360	-9,1
39	Plastikler ve mamulleri	554	713	28,6	6.805	6.962	2,3
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	602	687	14,2	7.333	6.693	-8,7
73	Demir veya çelikten eşya	610	628	2,8	6.689	6.357	-5,0
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	481	576	19,7	6.871	6.578	-4,3
8	Yenilen meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler	519	570	9,8	4.589	4.831	5,3

** Sıralama 2020 yılı Aralık ayına göre yapılmıştır.*

Kaynak: TÜİK

Başlıca İthal Ürünleri (GTS)

FASIL	İTHALAT (MİLYON DOLAR)	Aralık			Ocak-Aralık		
	FASIL ADI	2019	2020	% Değişim	2019	2020	% Değişim
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	2.283	2.897	26,9	22.160	25.249	13,9
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	3.800	2.760	-27,4	41.731	28.931	-30,7
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	1.631	2.201	35,0	13.367	26.590	98,9
87	Motorlu kara taşıtları	1.179	1.994	69,1	10.008	15.282	52,7
85	Elektrikli makina ve cihazlar	1.487	1.764	18,7	15.444	17.118	10,8
72	Demir ve çelik	1.459	1.525	4,5	15.050	15.103	0,4
39	Plastikler ve mamulleri	923	1.234	33,7	11.800	11.731	-0,6
29	Organik kimyasal ürünler	455	624	37,0	5.965	5.887	-1,3
30	Eczacılık ürünleri	468	521	11,2	4.911	4.957	0,9
90	Optik, fotoğraf, sinema, vb. cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	468	497	6,2	4.505	4.746	5,3

** Sıralama 2020 yılı Aralık ayına göre yapılmıştır.*

Kaynak: TÜİK

İhracat ve İthalatta İlk Beş Ülke (GTS)

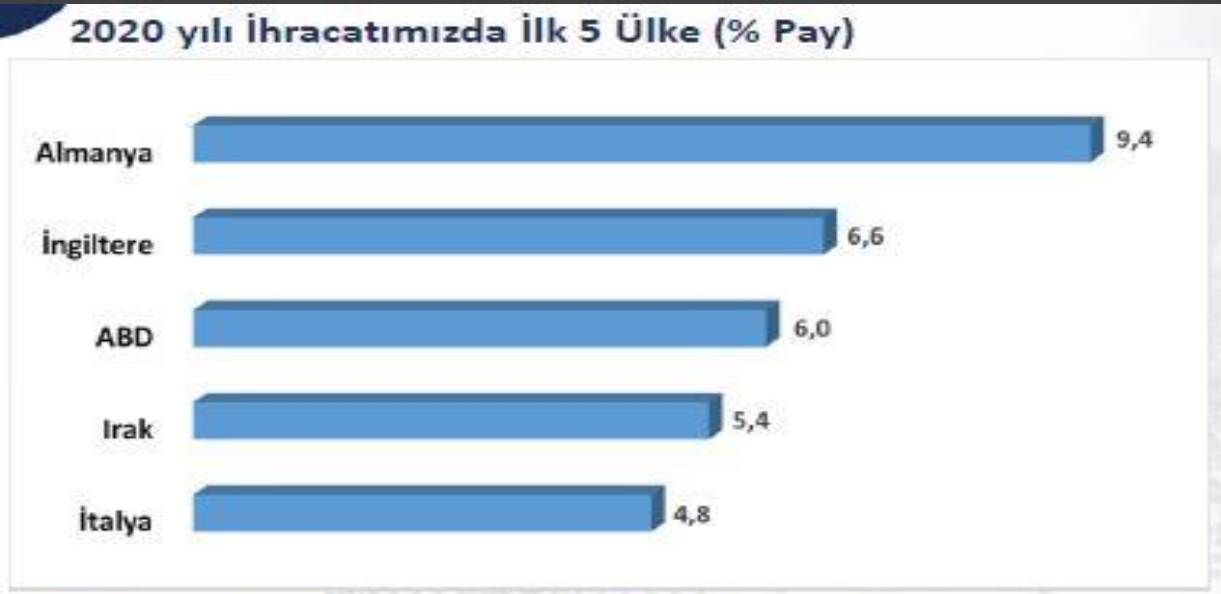

Kaynak: TÜİK , Ticaret Bakanlığı

İhracatın Bölgesel Dağılımı

Milyon Dolar	ARALIK				OCAK-ARALIK			
	2019	2020	% Pay	% Değişim	2019	2020	% Pay	% Değişim
A- AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ (27)	5.916	7.191	40,3	21,6	76.726	69.959	41,3	-8,8
B- DİĞER ÜLKELER	9.471	10.659	59,7	12,5	104.107	99.523	58,7	-4,4
1- DİĞER AVRUPA	2.054	2.525	14,1	22,9	24.445	24.352	14,4	-0,4
2- AFRİKA	1.614	1.655	9,3	2,5	16.623	15.244	9,0	-8,3
Kuzey Afrika	1.065	991	5,6	-6,9	10.829	9.215	5,4	-14,9
Diğer Afrika	549	664	3,7	20,8	5.794	6.029	3,6	4,1
3- AMERİKA	1.204	1.574	8,8	30,8	13.557	14.567	8,6	7,5
Kuzey Amerika	863	1.174	6,6	36,0	9.957	11.189	6,6	12,4
Orta Amerika ve Karayip	161	131	0,7	-18,9	1.767	1.450	0,9	-17,9
Güney Amerika	179	269	1,5	50,2	1.833	1.928	1,1	5,2
4- ASYA	4.491	4.786	26,8	6,6	48.409	44.070	26,0	-9,0
Yakın ve Ortadoğu	3.326	3.329	18,6	0,1	35.009	31.307	18,5	-10,6
Diğer Asya	1.165	1.457	8,2	25,1	13.399	12.763	7,5	-4,8
5- AVUSTRALYA VE YENİ ZELANDA	73,4	95,8	0,5	30,4	782,4	836,8	0,5	7,0
6- DİĞER ÜLKE ve BÖLGELER	35,0	23,9	0,1	-31,8	290,4	452,8	0,3	55,9
GENEL TOPLAM	15.387	17.850	100	16,0	180.833	169.482	100	-6,3

Kaynak: TÜİK

İthalatın Bölgesel Dağılımı

Milyon Dolar	ARALIK				OCAK-ARALIK			
	2019	2020	% Pay	% Değişim	2019	2020	% Pay	% Değişim
A- AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ (27)	6.796	8.125	36,3	19,6	67.913	73.286	33,4	7,9
B- DİĞER ÜLKELER	13.259	14.255	63,7	7,5	142.432	146.111	66,6	2,6
1- DİĞER AVRUPA	3.814	3.816	17,0	0,0	36.935	35.778	16,3	-3,1
2- AFRİKA	499	582	2,6	16,8	5.821	7.305	3,3	25,5
Kuzey Afrika	346	386	1,7	11,5	4.010	4.752	2,2	18,5
Diğer Afrika	153	197	0,9	28,8	1.811	2.552	1,2	41,0
3- AMERİKA	1.728	1.595	7,1	-7,7	19.995	19.621	8,9	-1,9
Kuzey Amerika	1.122	958	4,3	-14,6	13.479	12.596	5,7	-6,6
Orta Amerika ve Karayip	98	99	0,4	1,2	941	1.030	0,5	9,4
Güney Amerika	508	537	2,4	5,7	5.575	5.996	2,7	7,6
4- ASYA	5.535	7.072	31,6	27,8	63.430	69.231	31,6	9,1
Yakın ve Ortadoğu	1.338	2.105	9,4	57,3	16.089	20.274	9,2	26,0
Diğer Asya	4.197	4.967	22,2	18,4	47.341	48.957	22,3	3,4
5- AVUSTRALYA VE YENİ ZELANDA	152	29	0,1	-81,0	1.084	442	0,2	-59,2
6- DİĞER ÜLKE ve BÖLGELER	1.530	1.161	5,2	-24,1	15.168	13.734	6,3	-9,5
GENEL TOPLAM	20.055	22.381	100	11,6	210.345	219.397	100	4,3

Kaynak: TÜİK

Nazilli Ticaret Odası

2) HİZMETLER TİCARETİ

Hizmetler Sektörüne İlişkin Hedefler

2023 Hedeflerimiz kapsamında hizmetler sektöründe;

- Ülkemizin dünya hizmet ticaretinden aldığı payın artırılması
- Hizmetler sektörü toplam ihracatının 150 milyar dolara çıkarılması
- Sağlık turizminde 20 Milyar Dolar, film-dizi sektöründe 1 Milyar Dolar, eğitim sektöründe 2 Milyar Dolar, bilişim sektöründe ise 10 Milyar Dolar tutarında ihracat rakamına ulaşılması

2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar ile desteklenen sektörler;

- Sağlık Turizmi, Bilişim, Eğitim, Film ve Yönetim Danışmanlığı

2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar ile sağlanan destekler;

- Ürün-hizmet tescil desteği
- Marka yurtdışı tescil ve korunma desteği
- Rapor ve Yurtdışı Şirket Alımına Yönelik Danışmanlık desteği
- Belgelendirme desteği
- Reklam, tanıtım ve pazarlama desteği
- Danışmanlık desteği
- Acenta komisyon desteği
- Tercümanlık desteği
- Hasta yol desteği
- Bilgisayar oyunu-mobil uygulama pazara giriş desteği
- Film reklam desteği/film yurtdışı pazarlama desteği

Türkiye'nin Küresel Hizmet İhracatındaki Payı (%)

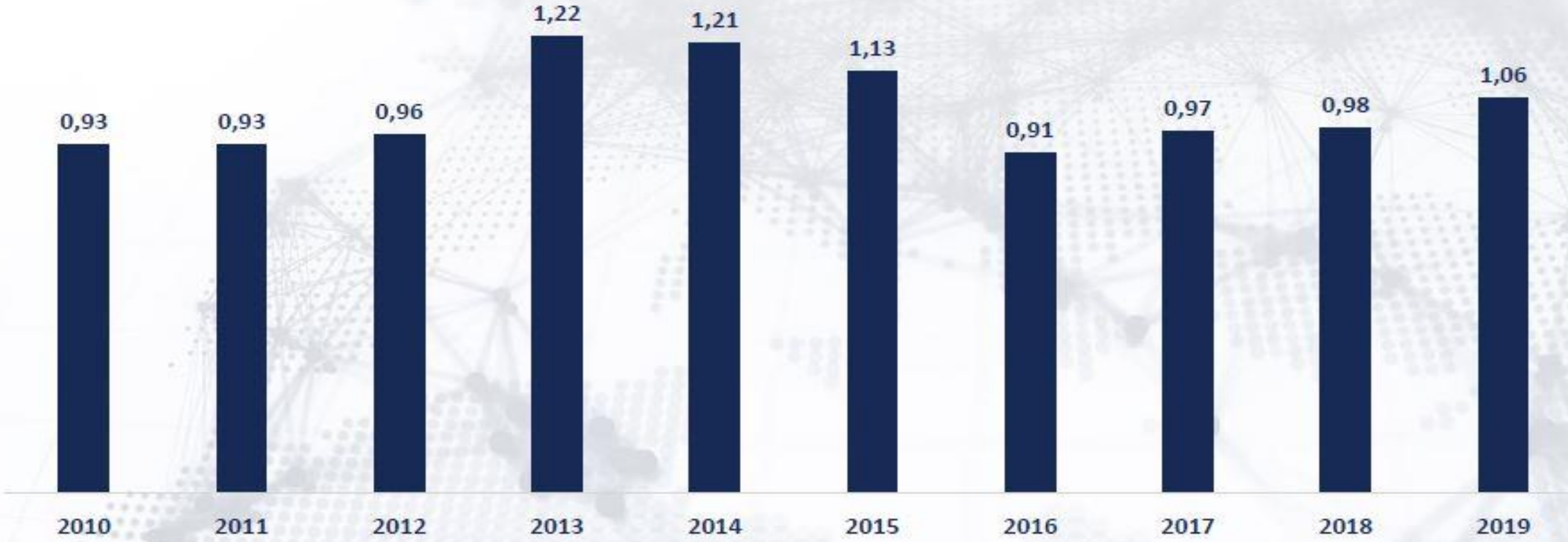

Kaynak: TCMB, DTÖ

- **Türkiye'nin 2019 yılı küresel hizmet ihracatındaki payı %1,06 düzeyindedir.**

Türkiye'nin Küresel Hizmet İthalatındaki Payı (%)

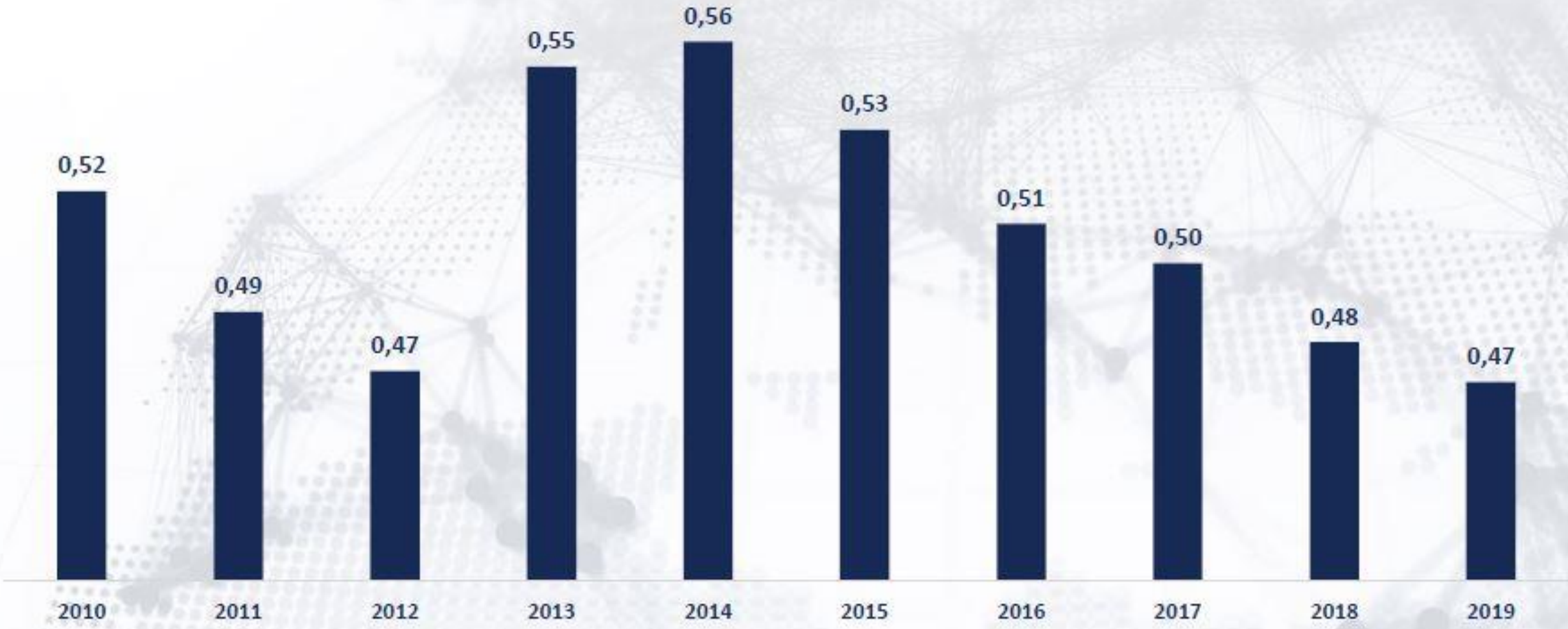

Kaynak: TCMB, DTÖ

- **Türkiye'nin 2019 yılı küresel hizmet ithalatındaki payı %0,47 düzeyindedir.**

Ödemeler Dengesi Hizmet Kalemleri

	Kasım			Ocak-Kasım		
Milyon Dolar	2019	2020	Değişim(%)	2019	2020	Değişim(%)
Hizmetler Geliri	4.516	2.748	-39,1	58.648	30.099	-48,7
Taşımacılık Geliri	1.928	1.283	-33,5	22.027	12.851	-41,7
Seyahat Geliri	1.849	669	-63,8	28.409	9.011	-68,3
İnşaat Geliri	33	25	-24,2	278	199	-28,4
Sigorta ve Emeklilik	105	140	33,3	1.215	1.580	30,0
Finansal Hizmetler Geliri	36	75	108,3	438	622	42,0
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Geliri	15	14	-6,7	140	115	-17,9
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Geliri	134	134	0,0	1.366	1.412	3,4
Diğer İş Hizmetleri Geliri	252	261	3,6	2.609	2.544	-2,5
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri Geliri	13	15	15,4	126	116	-7,9
Resmi Hizmetler Geliri	43	20	-53,5	725	288	-60,3
	Kasım			Ocak-Kasım		
Milyon Dolar	2019	2020	Değişim(%)	2019	2020	Değişim(%)
Hizmetler Gideri	2.510	2.193	-12,6	24.927	23.035	-7,6
Taşımacılık Gideri	797	819	2,8	8.770	8.253	-5,9
Seyahat Gideri	302	86	-71,5	3.802	1.056	-72,2
İnşaat Gideri	4	1	-75,0	56	18	-67,9
Sigorta ve Emeklilik Gideri	146	279	91,1	1.620	2.717	67,7
Finansal Hizmetler Gideri	38	113	197,4	478	1.199	150,8
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Gideri	173	155	-10,4	1.738	1.747	0,5
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Gideri	189	140	-25,9	1.840	1.536	-16,5
Diğer İş Hizmetleri Gideri	547	484	-11,5	4.712	4.859	3,1
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri Gideri	18	6	-66,7	72	70	-2,8
Resmi Hizmetler Gideri	114	50	-56,1	1.113	866	-22,2

Kaynak: TCMB

Yurt Dışında Müteahhitlik Hizmetleri

Yıl	Proje Sayısı	Ülke Sayısı	Proje Bedeli ($)	Kümülatif Proje Bedeli ($)	Ort. Proje Bedeli ($)
1971-2002	2.426	48	49.750.177.407	49.750.177.407	20.507.081
2003	339	35	6.397.601.656	56.147.779.063	18.871.981
2004	477	36	8.630.027.566	64.777.806.629	18.092.301
2005	451	33	12.914.620.409	77.692.427.039	28.635.522
2006	577	35	22.410.201.125	100.102.628.163	38.839.170
2007	617	45	25.815.417.471	125.918.045.634	41.840.223
2008	663	39	24.536.128.119	150.454.173.754	37.007.735
2009	512	45	20.331.812.992	170.785.986.746	39.710.572
2010	630	50	23.683.048.849	194.469.035.595	37.592.141
2011	564	51	24.484.081.180	218.953.116.775	43.411.491
2012	544	49	31.363.372.723	250.316.489.497	57.653.259
2013	434	50	31.280.684.263	281.597.173.761	72.075.309
2014	348	54	26.527.247.213	308.124.420.974	76.227.722
2015	276	57	23.697.557.242	331.821.978.217	85.860.715
2016	202	56	14.310.686.461	346.132.664.678	70.844.982
2017	314	52	16.543.353.656	362.676.018.333	52.685.840
2018	337	53	21.859.250.096	384.535.268.429	64.864.244
2019	515	45	19.725.975.922	404.256.055.452	38.302.866
2020	306	56	14.474.356.830	418.730.412.282	47.301.820
2021*	18	9	1.322.656.135	420.053.068.417	73.480.896

*Ocak ayı itibarıyla

Kaynak:Ticaret Bakanlığı

- Dünyanın en büyük 250 müteahhitlik şirketi listesinde 2019 yılında 44 Türk firması vardır.
- Türkiye, bu bakımdan Çin'den sonra 2. sırada yer almaktadır.

Sektörün ekonomiye katkıları: Döviz girdisi, ihracata katkı, istihdama katkı, teknoloji transferi, makina parkına etki, dışa açılma sürecine etki.

Müteahhitlik Hizmetlerinin Ülke Gruplarına Göre Dağılımı (2020 yılı itibarıyla)

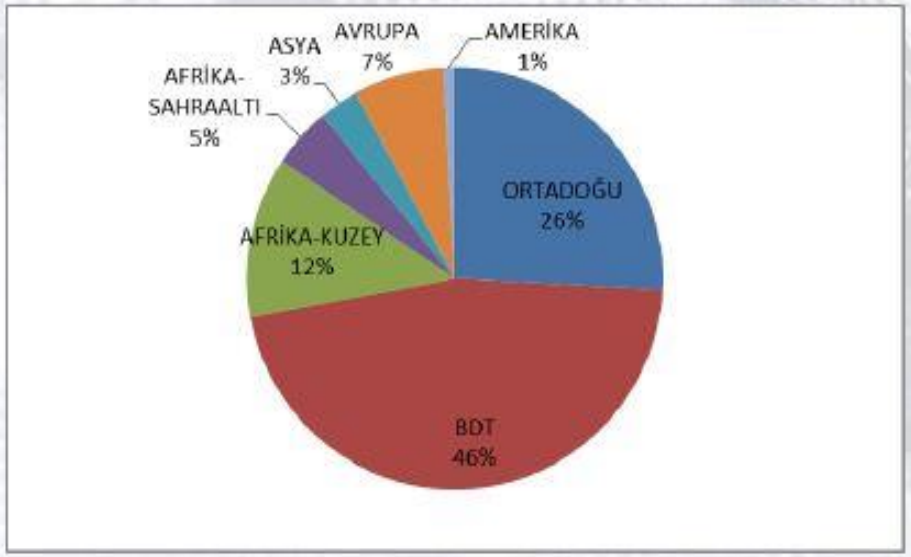

Nazilli Ticaret Odası

D-YATIRIM ORTAMI

Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Milyon ABD Doları)

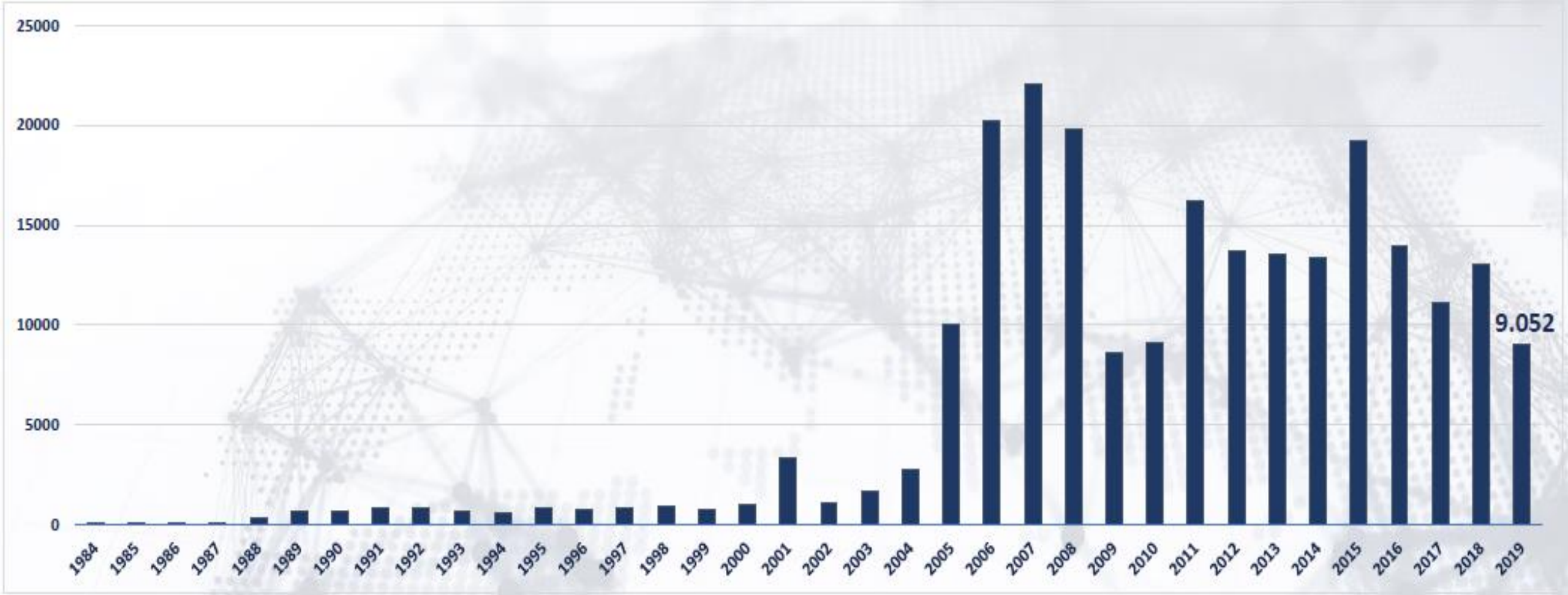

Kaynak: TCMB

-1984-2002 döneminde 14,6 milyar ABD doları olan doğrudan yabancı yatırım tutarı, 2003-2019 döneminde kümülatif olarak 217,5 milyar dolara ulaşmıştır.

-Doğrudan yabancı yatırımlarda 2019 yılı Kasım ayında 588 milyon dolar giriş yaşanırken 2020 yılı Kasım ayında 677 milyon dolar giriş yaşanmıştır.

Yurt Dışına Doğrudan Yatırımlar (Milyon ABD Doları)

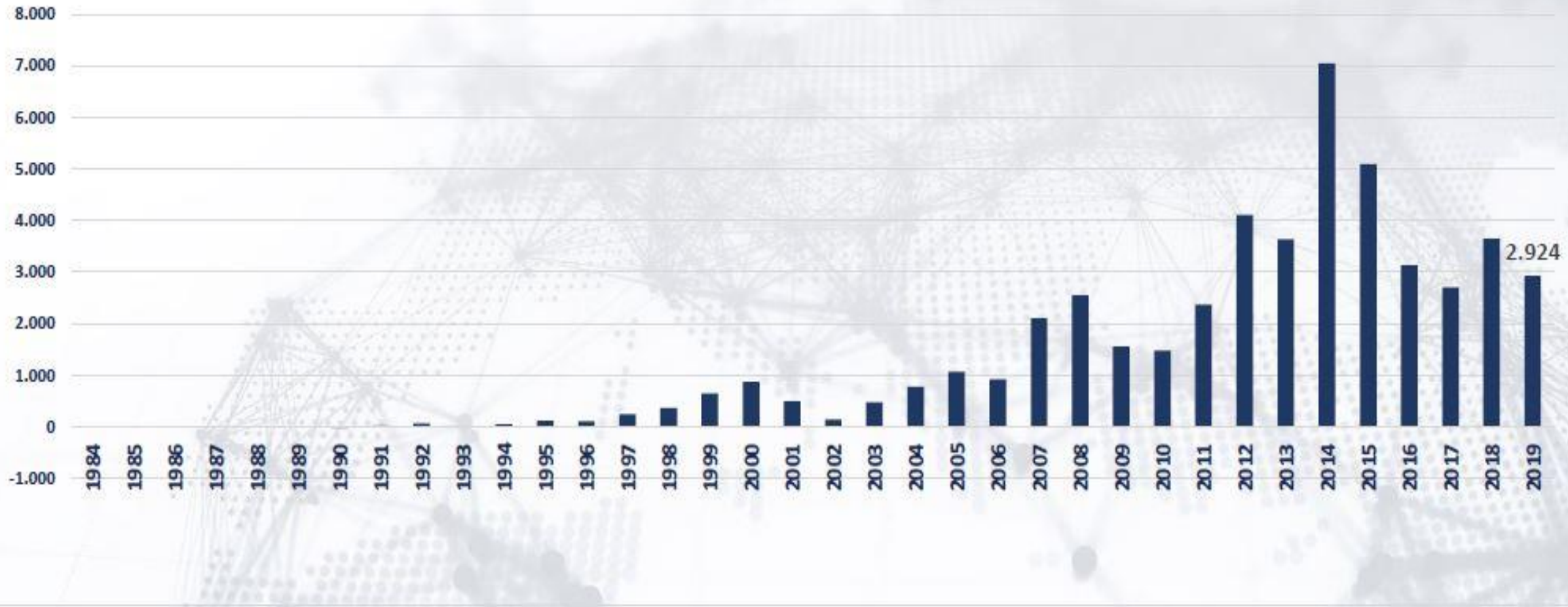

Kaynak: TCMB

-Türk yatırımcıların yurtdışında gerçekleştirdiği doğrudan yatırımların toplamı, 2003 ’ten 2019 yılına kadar kümülatif olarak 45,6 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.

-2020 yılı Kasım ayında yurt dışına doğrudan yatırımlar bir önceki yılın aynı ayına göre %59 oranında artışla 378 milyon dolar olmuştur

Yabancı Yatırımların Sektörlere Göre Dağılımı

	Yıllık		Ocak-Kasım	
Milyon Dolar($)	2018	2019	2019	2020
TARIM SEKTÖRÜ	**34**	**23**	**23**	**14**
SINAİ SEKTÖRÜ	**2.706**	**2.103**	**1.824**	**1.001**
Madencilik ve taşocakçılığı	81	83	82	108
İmalat	1.934	1.930	1.695	842
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	687	89	47	50
Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	4	1	0	1
HİZMETLER SEKTÖRÜ	**4.034**	**3.752**	**3.483**	**3.627**
TOPLAM	**6.774**	**5.878**	**5.330**	**4.642**

Kaynak: TCMB

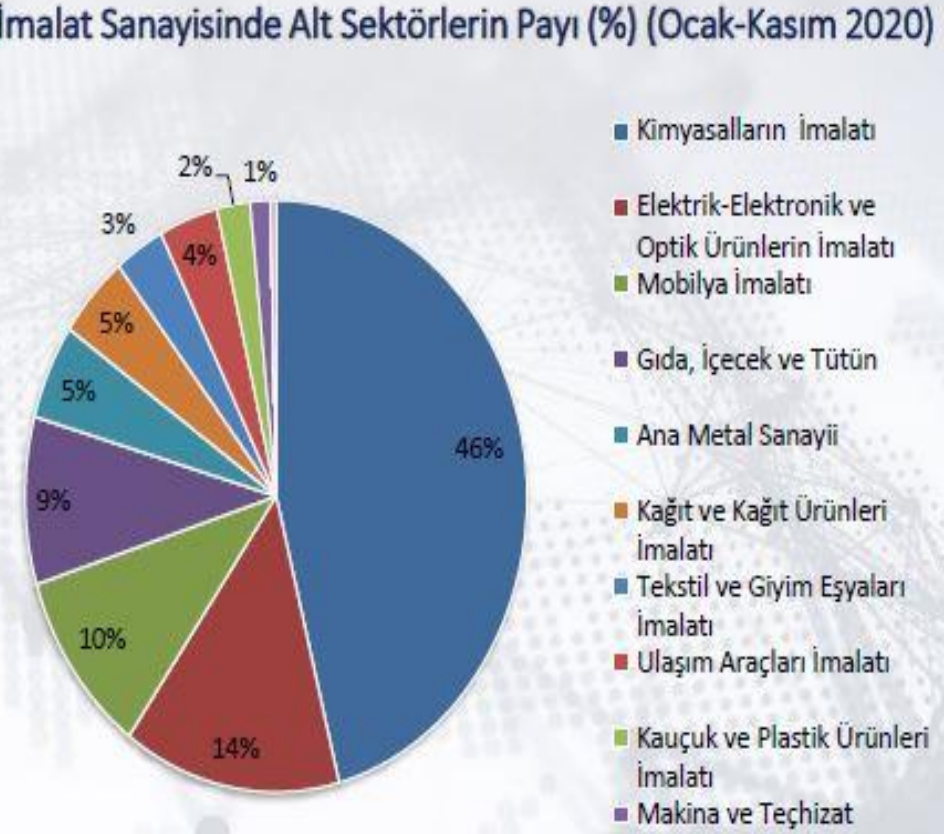

Doğrudan Yabancı Yatırımların (DYY) Ülkelere Göre Dağılımı

Sıra*	Ülkeler	2019 DYY (Milyon Dolar)	2020 DYY Kasım (Milyon Dolar)	2020 DYY Ocak-Kasım (Milyon Dolar)
1	Hollanda	1.169	44	491
2	Lüksemburg	131	43	428
3	Fransa	158	34	144
4	Avusturya	75	23	55
5	Almanya	467	19	264
6	İrlanda	41	18	167
7	Mauritius	27	16	16
8	Amerika Birleşik Devletleri	340	15	769
9	İngiltere	874	9	460
10	Güney Kore	49	8	45
11	Singapur	3	7	16
12	İtalya	94	4	970
13	Kuveyt	69	4	44
14	Belçika	69	3	56
15	İspanya	216	3	35
16	Hong Kong	44	2	157
17	Liechtenstein	0	1	1
18	Norveç	0	1	105
19	Rusya	16	1	2
20	Kanada	6	1	3
LİSTE TOPLAMI		3.848	256	4.228
TOPLAM		5.878	260	4.642

Sıralama 2020 Yılı Kasım ayına göredir.

Kaynak: TCMB

KAYNAKÇA

KAYNAK: TÜRKİYE CUMHURİYETİ TİCARET BAKANLIĞI

Nazilli
Ticaret
Odası

BÖLGENİN
PARLAYAN YILDIZI

www.naztic.org.tr | /naztic | /naztic